

PRIJATELJ

L J U B L J A N A
ILUSTRIRANA • DRUŽINSKA • REVIIJA

JULI 1936

LETO X.

ŠTEV. 7

PRILOŽENI STA MEHKOVEZANI KNJIGI: PISANI
KAMNI IN BEG IZ PEKLA. V PLATNO VEZANI KNJIGI
BOSTA KASNEJE PRILOŽENI.

Vse dame

nosijo

letos

na plaži

„Jadranske rute“

KLİŠEJE
*vseh vrst po
fotografijah
ali risbah,
izvršuje
najsolidnejše*
KLİŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Da bo mogla ustreči vsem zahtevam svojih odjemnikov, je

KUVERTA

konfekcijska tvornica, družba z o. z.

V LJUBLJANI

modernizirala tovarniške naprave in povečala svoj obrat v na novo preurejenem posloppju

na Tyrševi cesti štev. 67

nasproti mitnice.

Številka telefona **28-07**

»Prijatelj« izhaja vsakega 5. v mesecu.

Naročnina je:

Letno 12 številik revije »Prijatelj« Din 62.—

Naročniki zbirk je dobe za polovično ceno	Din 32.—
10 mehko vezanih leposlovnih knjig (III. zbirka, 1000 strani)	» 100.—
10 mehko vezanih rodbinskih knjig (IV. zbirka, 1000 strani)	» 67.—
20 knjig in 12 številik »Prijatelja«	Din 199.—

Urejuje Emil Podkrajšek v Ljubljani. Odgovoren urednik Jos. Ošlak v Mariboru. Tiska Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavnik Jos. Ošlak v Mariboru. — Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Dalmatinova ul. 10/I. Telefon 24-87.

Če se plačuje v obrokih, je mesečna naročnina Din 18.—

Za vezavo v platno po dva dela skupaj se doplača za vsako zbirko » 60.—

Posamezna mehko vezana knjiga (100 strani) » 30.—

Posamezna v platno vezana knjiga (200 strani) » 60.—

Rokopisi se ne vračajo.

To je bilo pa hitro opravljeno!

J 636

Brez truda — brez jeze — in veliko hitreje kakor po navadi je bilo oprano perilo. Celo večje kose perila zlahka opere. Ampak zdaj je tudi vzela mamica za pranje Schichtov Radion, s katerim se da tako preprosto prati: raztopi najprej Radion v mrzli vodi in ko raztopina s perilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato perilo izperi najprej v topli, potem pa še v mrzli vodi — in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov RADION pere vse

REŠITEV UGANK V JUNJSKI ŠTEVILKI.

Premikalnica: Krakov, Vinica, Apatin (5).

Posetnica: Tiskarniški ravnatelji (8).

Križanka: Vodoravno: 1. Kana, soba; 2. oba, Kemal; 3. so, pamet; 4. tapir; 5. smetar, mi; 6. Kanada, ep; 7. iv, gomila; 8. emocija; 9. ar, Nidan; 10. Rija, iz; 11. Elija, kje; 12. noga, vrat; 13. aga, kit. — Navpično: I. Koseski, arena; II. Abo, Maver, log; III. na, ten, Riga; IV. Patagonija; V. Kapadocija; VI. Semiramida, vi; VII. Omer, ija, krt; VIII. bat, Melanija; IX. al, lipa, Zeta (12).

Izpopolnilnica: Vsak je svoje sreče kovač (9).

Zamenjalnica: sloga, tla, Rim, Igor, trebuh, Armin, riba — Stritar.

Dopolnilnica: Čas ima hitreje noge kakor zajec (9).

Vremenska črkovnica: Vse vodoravne vrste bereš od desne proti levi, in sicer najprej tretjo, potem drugo, četrto in prvo, pa dobiš:

V juniju prehuda pripeka, v septembru volnena obleka (8).

Uganke števil. 7

POSETNIKA.
(8 točk.)

STANE KAVKA
I. nir.

SKRIVALNICA.
(6 točk.)

Reptil, čistina, lestvica, prašnik, krilatica, zaboječek, Velenje, nektar, srajčka, Masageti.

Iz vsake besede vzemi tri zaporedne črke, ki ti dajo združene pregovor.

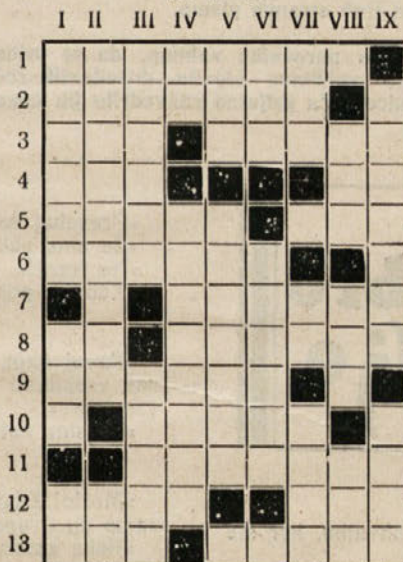
VREMENSKA UGANKA ZA JULIJ.

(8 točk.)

N E S E J A A
I Z A H R J G
B A Ž E U L A
O D A Č A G L
D E B A N E B
O Ž J E M R A
S T I V S E G

KRIŽANKA.

(15 točk.)

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. dopoldanska predstava; 2. gorovje v Italiji; 3. zločinec; pripadnik pastirskega naroda; 4. švicarski kanton; zajmek; 5. ravnina; ruska reka; 6. kozaški vodja; 7. ime za starega kmeta; 8. ploskovna mera; ameriška država; 9. žensko ime; 10. ptica roparica; 11. potomec; 12. slov. politik; priprave za merjenje časa; 13. paradiz; turški sultan.

Navpično: I. zrelostni izpit; dejanje; okrajšava; II. strojna priprava; egiptski bog; III. del loka; zbirališče starin; IV. veznik; čistilno sredstvo; V. mesto v Dalmaciji; principielen; VI. števnik v srednjem spolu; običaj; VII. zajmek; predlog; sibirski reka; VIII. če; moško ime; doba; IX. enota; kis.

ZLOGOVNICA.

(8 točk.)

Iz zlogov bru, ca, ci, di, e, ja, ja, li, ma, mo, na, or, po, pre, rec, ren, sni, ta, tru, ved, za

sestavi besede naslednjega pomena: 1. sadež; 2. redni prejemki; 3. prerok; 4. črnc; 5. zabrana; 6. zdravnikove uradne ure; 7. veliko število.

Vse prve in tretje črke dajo od zgoraj navzdol pregovor.

MAGIČEN LIK.

(6 točk.)

A A A A A
A A A D I
I J J K K
O O R R R
R V V Z Z

Besede pomenijo: 1. slov. reka; 2. slov. gora; 3. del sveta; 4. mož v uniformi; 5. japonski politik (omenjen v povesti »Ljubezenska pesem Azije«).

VERIGA.

(9 točk.)

Besede, ki pomenijo: 1. slov. učenjak; 2. poljsko mesto; 3. štajerski kraj; 4. plaz; 5. užitek; 6. moško ime; 7. avstrijski politik; 8. prekmurski kraj; 9. majhna država; 10. dolenski kraj; 11. gorenjski kraj. — tvorijo verigo, da je zadnji zlog ene besede hkratu tudi prvi zlog naslednje besede.

Sestavi to verigo.

Rešitve ugank iz 7. in 8. številke sprejemamo do 20. avgusta.

VSEM REŠEVALCEM NAŠIH UGANK.

Prvo polletje je za nami. Danes žal še ne moremo objaviti imen tistih, ki so dobili zlato nalivno pero ali pa kakšno knjigo za nagrado, ker poteče rok za sprejem ugank šele 20. junija, mi pa moramo dati sedmo in osmo številko že v začetku junija v tisk. Nagrade bomo pa vsekako razdelili že zadnje dni junija in jih prve dni julija razposlali nagrajenecem.

Tudi za drugo polletje razpisujemo spet enako število nagrad — pet zlatih nalivnih peres za tistih pet reševalcev, ki bodo dosegli največ točk, in po eno lepo knjigo za vse tiste, ki bodo poslali uganke vsaj trikrat in dosegli skupno vsaj 120 točk. To je pač skromna zahteva in prav vsak, tudi začetnik, si bo nagrado lahko pridobil.

— Meni že pohajajo moči! Komaj še pospravljam po hiši! Kaj bo z otroki, če zbolim?

— Na vsak način je treba kaj dobiti, kar te okrepi.

— Vse sem že polkusila . . . ne vem že več, kaj naj storim.

— Uživate Ovomaltine. Ta nam je vsem doma pomagala.

— In praviš, da uživaš Ovomaltine komaj 14 dni. Jaz jo bom odslej tudi užival.

— Zdaj sem ooravila v nekaj urah vse, kar je bilo treba, ne da bi se kolikaj utrudila. In z otroki imam veliko več potrpljenja.

Jedla je nalašč veliko, da se ne izčrpa . . .

. . . pa ni vedela, da njen organizem ne asimilira hrane.

OVOMALTINE

je znanstvena kombinacija najzlahtnejših redilnih sestavin, ki se nahajajo v mleku, svežih jajcih in sladcu z dodatkom kakaa zaradi boljše arome. Zato bi morala biti Ovomaltine na mizi za zajtrk in kosilo v vsaki rodbini, kjer so otroci. Ovomaltine ima prijeten okus in se lahko prebavlja.

Zavožek: mali Din 12.—, srednji Din 27.—, veliki Din 48.—.

Vse reševalce prosimo, naj nam pošljejo rešitve vselej na dopisnici, da bo imel naš urednik lažji pregled. Saj si lahko mislite, kako prijetno mora biti urejevanje rešitev, če jih pošljejo nekateri na celi pol, drugi na majhnem

koščku papirja, tretji na dopisnici, četrti na treh straneh pisma.

Vse naročnike vabimo, da se pridružijo velikemu številu dosedanjih reševalcev. Za prijetno razvedrilo jih čakajo

lepe nagrade. Sezite po njih! Priporočite nas tudi svojim prijateljem, da postanejo naši naročniki. Za to uslugo vam bomo dali še posebna darila.

UREDNIŠTVO.

Poklon.

»Gospod, ne vem, kako naj se vam zahvalim, ker ste mi rešili življenje...«
»Ampak, gospodična, to vendar ni vredno besed!«

Kontra — re.

Greta Garbo in Marlena Dietrichova sta se pričkali.
»Veste, gospa,« pravi Greta, »če bi bila jaz vaš so-prog, bi vam dela četrta kile strihnina v kavo.«
»Jaz bi pa, če bi bili vi moja žena, to kavo s slastjo izpila,« je dejala Marlena.

Dediščina.

»Poglej, ta dama ima krasne svetle lase.«
»Te ima po očetu.«
»Tako? On je imel tako lepe lase?«
»Ne, ampak izdeloval je lasulje.«

Ona in on.

Oliver: »Sem slišal, da bo Stamfis vzel Marleno. To je izvrstno dekle, le kar je res. Zna igrati bridge, jahati, plavati, plesati moderne plesne ter ravnati z letalom in avtom.«
Hardy: »Ta dva utegneta biti prav srečna v zakonu, ker zna Stamfis dobro kuhati!«

Otroška radovednost.

»Prenehaj že vendar s temi večnimi vprašanji!«
»Še eno, očka!«
»No torej!«
»Kdo bo pokopal poslednjega človeka?«

Pri verouku.

»Povej nam, Bohinec, zakaj molimo: Daj nam danes naš vsakdanji kruh, in zakaj ne prosimo kruha kar za vse leto?«
»Prosim, najbrž zato, da se nam ne bi strdil!«

Židovska.

»Morice! Zdaj ob enj prihajaš domov, ko ste imeli pouk samo do dvanajstih?«
»Neka gospa je izgubila kovača,« je dejal Morice.
»In kaj te briga to, domov bi bil šel, ne pa da si ga pomagal iskati!«
»Saj ga nisem iskal, moral sem tako dolgo držati nogo na njem, dokler niso vsi ljudje odšli!«

Vrtnica in vijolica.

Učiteljica je razlagala otrokom razliko med ošabno vrtnico in skromno vijolico.
»To je kakor ošabna oseba, gre po ulici, nikogar ne pozdravi, in za njo gre majhna postava in s povešeno glavo. Kaj je to, Lojzka?«
»Prosim — njen mož!«

Moderno dete.

Kuharica odhaja, možila se bo. Mali Mirkec kriči za njo: »Ko se boš ločila, pridi spet k nam!«

Kako dolgo?

»Kdo izmed vas ve,« vpraša katehet, »kako dolgo je ostal Adam z Evo v rajžu?«
»Do jeseni,« se oglasi Oton.
»Kako veš to?«
»Prosim, gospod katehet, jabolka niso prej zrela!«

Kaj moškim tako ugaja na lepih ženah...

Moški ljubijo oni „dih negovanosti“, ki je zanje nerazdružljiv s pojmom lepe žene. Ali ni potem povsem razumljivo, da vsaka žena, ki gleda nase, pazi posebno na to, kakšno milo si izbere? Samo zares dobro milo neguje kožo tako kakor je treba, da ostane vedno lepa.

Med temi 4 vrstami boste našli za Vas pravo

Elida Favorit
že deset let ljubljene razvajenih žen.

Elida 7 Cvetic
luksuzno milo, ki si ga lahko vsakdo privošči, posebno močnega vonja.

Elida beli španski bezeg
milo snežnobeke barve — omamljivega vonja.

Elida Lanolin
posebno blago za občutljivo kožo.

ELIDA MILA

Ime jamči za kakovost!

V šoli.

»Kdo zna povedati, kaj je basen?«
»Prosim, basen je, če osel in krava tako govorita drug z drugim, kakor vi in jaz.«

Pri botaniki.

—: »Povejte mi kako cvetlico, ki prinaša nesrečo!«
—: »Prosim, gospod profesor, mirta!«

Brezuspešno izpraševanje.

»Kaj je tvoj oče, mali?«
»Prehlajen.«
»No, to že, ampak kaj dela?«
»Kašlja.«

Čisto gotovo!

Učitelj razlaga otrokom korist kompasa.
»Torej poglej, Janko, recimo, da zaidete v gozdu. Mati hoče iti na levo, oče na desno... Kaj storiš ti?«
»No — gremo čisto gotovo na levo!«

Zanesljivo sredstvo.

»Kako preprečite, da ne pridejo bacili v telo, ki so v pitni vodi?«
»Najprej vodo skuham.«
»Prav.«
»Potem jo steriliziram.«
»Pravilno, in kaj potem?«
»Potem se napijem vina.«

Reklama.

»Oče, kaj pa je prav za prav reklama?«
»Reklama, moj sin, je slika deklice, ki je, pije, drži v rokah ali pa je oblečena v to, kar bi drugi radi prodali.«

Uslužbenec: »Gospod šef, ko ste bili odsotni, je prišel neki gospod in rekel, da bi vam najrajši vse kosti ro-lomil!«

Šef: »In kaj ste mu odgovorili?«

Uslužbenec: »Prav žal mi je, da vas ni!«

»Obtoženec, kako je to, da hočete nenadno preklicati svoje priznanje?«

»Gospod sodnik, moj zagovornik me je prepričal, da sem nedolžen.«

Na parniku bega neka dama in išče svojo kabino. Častnik to vidi in jo vpraša, ali se ne more spomniti na številko ali vsaj približno na lego.

»Da, zdaj pa vem čisto natanko. Ko sem snoči gledala skozi okno, je bil ravno nasproti svetilnik.«

Komik je srečal na cesti prijatelja, ki ga je vprašal:
»No, kako se ti godi?«
»Hvala, bolje ko jutri.«

Največja laž.

Dva dečka sta našla 10 dinarjev in se prepirala, čigav naj bo ta kovač. Sporazumela sta se, da ga dobi tisti, ki pove največjo laž. Mimo pride učitelj in dečka mu pojasnita vprašanje. Učitelj ju opomni: »Ampak dečka, ali ne vesta, da je laž greh? Glejta, jaz sem že tako star, pa se nisem še nikoli zlagal.« Janko je pomežiknil Mihi in rekel: »Daj mu tega kovača!«

Kdo drug!

»Francek, kdo pa je danes v šoli največ znal?« —
»Gospod učitelj, mama!«

Logično.

»Tvoja naloga, Brence, je izvrstna, toda je od besede do besede enaka nalogi tvojega brata. Kaj naj iz tega sklepam?«

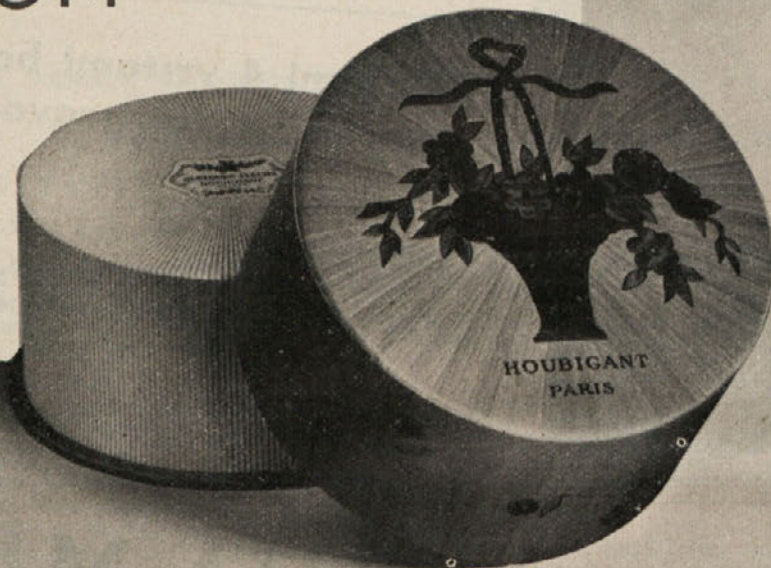
»Da je naloga mojega brata tudi izvrstna, gospod učitelj!«

Vojak brez puške.

»Mirko, si že spet prišel v šolo brez peresa! Kaj bi rekel ti vojaku, ki gre v boj brez puške?«

»Prosim, gospod učitelj, da je to častnik!«

ZA ŽENO
Z
OKUSOM

Puder
HOUBIGANT

QUELQUES FLEURS,
LE TEMPS DES LILAS, etc...

Rachel - Rachel Soleil
Naturelle - Rachel Rosée - Ocre
Ocre Rosée - Ocre Soleil
Rosée - Blanche

in 3 nove barve:

Pêche - Naturelle Ocrée
Naturelle Ambrée

Se izdeluje samo v Parizu

France Bevk:

V mestu

gorijo luči

Nadaljevanje.

Prijatelj

1936. Leto X.

Stev. 7 - Julij

Kristina je odmajala z glavo. Ne, ona se ne boji. Gledala je Anko. Ona? V srcu se ji je porajalo podmolklo sočutje do nje, a hkrati ji je kakor pajčevina rahel posmeh zastrl obličje. Da, saj je bila močnih udov, a tako zelo sirotna. Eno lice je imela skaženo, obleka ji je bila raztrgana, lasje nepočesani. In vendar — tudi ona? To začudenje jo je neizmerno približalo sanjam.

Odšla je domov.

„Tudi Anka pojde služiti,“ je povedala po večerji.

Tudi Anka? Kam pa? V mesto... Ne, saj se niso preveč čudili, kakor da je to čisto naravno. Čutili so, kaj tiči za temi besedami. Mati je z dolgim pogledom premerila hčer. Oče se je iztežka odhrkal.

„V mesto bi ji ne bilo treba hoditi,“ je rekel.

Nato so molčali.

Kristina ni mogla spati. Vznemirjale so jo misli na bližnjo bodočnost. V duhu je gledala Rozalko, ki je vihrela pismo: „Vzame me... o, Kristina!“ In kakor zelo oddaljen glas zvona so ji brnele v ušesih besede, ki jih nikoli ni popolnoma pozabila: „Tako dekle, kakršno si ti...“ Saj jih izprva ni razumela, le podmolklo je čutila njih pomen. Postajale so ji jasne, jasnejše iz dneva v dan. Njene misli so bile neredko tako smeje, da se je zdrizala ob njih. Premetavala se je na blazini in vzdihovala. Iztegala je roke, kakor da hoče neučakana zgrabiti eno izmed namišljenih podob in jo prižeti nase.

Pričakovala je Rozalkinega pisma. Dan za dnem, uro za uro. Ni ga bilo. Postajala je bolešno nestrpna. Pisala ji je dolgo pismo. Tako ga je zaključila, da ji doma ni več obstanka. Odgovor je prejela šele na drugo pismo, ki ga je bila natrpala z očitki.

Vsa je drhtela od bojazni in sreče, pisma ni takoj odprla. Bilo je bolj mračno ko rožnato. „Če res ne moreš več prestajati, pridi!“ Sedem odrešilnih besed. Dobre službe se ne pobirajo na cesti, vzeti bo morala, kar bo nanese. Ta dostavek je pozabila že v naslednjem trenutku.

Bila je divje vznemirjena. Kako težko ji je delo, da se ni mogla komu razodeti. Tekla je na gmajno. Nato na loko za vasjo. Sedla je k tolmunu in se razjokala kakor dete. Nato se je zasmejala. Polagoma se je pomirila, pod večer se je vračala v vas. Na klancu je zagledala Cirila, ki ji je prihajal nasproti.

Obstala je kakor olesenela. Kadarkoli prej bi ji bilo morda srečanje s Cirilom ljubo, tedaj bi se mu bila najrajši ognila. Bilo je nemogoče. Posilila je nasmeh. Fant si ni potegnil klobuka na oči, ustavil se je pred njo in jo molče motril. Rekel pa ni nobene.

„Zakaj tako zijaš vame?“ se je zasmejala.

„Nekam gosposka si postala.“

In se je popraskal po čelu. Kolikokrat ga je dražila zaradi te navade, zdaj si ni upala. Oči, usta, kretnja roke, kakor da se otroško sramuje in se ne ve kam deti. A pod trdo škorpjo

so mu pale neke skrivne, divje sile, ki jih je le iztežka krotil. Kristina jih ni le slutila, čutila jih je. Da, še mu je bilo srce zanjo. Tudi Kristina ga v svojih najtajnejših mislih še ni zavrgla.

„Čez nekaj dni odidem,“ je iztežka izrekla.

Zdelo se ji je, da mu mora to povedati. Zgodilo se je, česar ni pričakovala. Ciril je obstal nekaj trenutkov kakor okamenel, kakor da mu njene besede le počasi prodirajo v zavest. Nato se mu je roka zganila kakor v sanjah, potegnil si je klobuk na oči, da bi dekletu ne videlo razočaranja in užaljenosti v njih, nato se je okrenil in se počasi odzibal po klancu. Bil je kakor drevo, ki se je iztrgalo s koreninami. Ni se več ozrl.

Kristina je prepadena strmela za njim. Tista poslednja misel, s katero se mu še ni bila popolnoma odrekla, ji je ranjena zakrvavela. Postal je grozno težko. Poklicala bi ga bila, a ji nekaj ni dalo, da bi se ponižala. Tudi bi ne bila našla glasu. Skomizgnila je z rameni. Saj je vseeno. In vendar ji ni bilo popolnoma vseeno. V dušo se ji je zasadila drobna, skeleča bolečina.

Tekla je domov. Ves čas do večera je zmedena hodila okrog, ni vedela, za katero delo bi prišla. Vedela je le to, da bo morala govoriti, a se je bala očeta.

„Rozalka mi je pisala,“ je po molitvi s težavo spravila iz grla. „Dobila mi je službo.“

„Zate je doma dosti kruha,“ se je po globokem molku oglasil oče.

Bil je stare sorte človek, trden kakor kol, ki ga zabiješ v kamnita tla. Če je le nanese beseda o svetu, mu je planila kri v lica.

„Kako ste čudni!“ je vzklopela hči. „Ali naj mar vse življenje kidam gnoj?“

Vzelo ji je besedo, polile so jo solze.

„Pa naj poizkusi!“ se je čez dolgo s plahim glasom oglasila mati. „Še lepo bi ne bilo, če zdaj odreče, ko ji je pomagala.“

Oče je gledal v mizo in se zavijal v oblake tobakovega dima. Ženine besede niso bile za nikamor. Toda kakor je ona poredko posegala v njegovo odločitev, tako ji on nikoli ni naravnost ugovarjal.

To Kristini ni bilo tuje. Obrisala si je solzna lica.

„Kupite mi novo obleko in čevlje,“ je zaprosila. „Saj to je zadnje, za kar vas prosim... Povrnila vam bom.“

„Katera pa je že kaj prinesla domov, razen nekaj gospodskih cunj,“ si je oče obrisal brke. „In Ciril?“

Kristina je bila razdražena. Zdal se je do konca zavedela, da s svojim odhodom podira domačim neke načrte. Poleg tega se ji je v tistem trenutku drobna bolečina, ki je po srečanju s fantom ves večer ni zapustila, še podvojila.

„Kaj mi je Ciril!“ je jezno vzkliknila. „Kdo pa ga je kaj vprašal?“

Oče se je dvignil in molče meril izbo.

„Če je tebi tako prav, mora biti tudi nam,“ je slednjič izpregovoril. „Da ne boš stokala, ako bo kaj narobe.“

„Kaj naj bo narobe?“

„Rekel sem ti,“ je odsekal oče.

Bila je njegova zadnja beseda v tej stvari.

„Kristinica moja, nikoli več te ne bom videla,“ je iznenada zajavkala mati.

Hči je krčevito stiskala ustnice. Bilo je prvič, da jo je objel strah pred svetom. Srce ji je prebodla drobna, ostra bolečina. Vsa je trepetala kakor tenka struna.

Še nikoli ji ni bilo tako čudno v duši kakor tiste zadnje dni. Pa je tedaj, ko se ji je končno izpolnjevalo vroče hrepenenje, ki ga je dolgo gojila v sebi, tesne občutke z vso silo tlačila vase.

„Ostani poštena!“ je mati ob slovesu zajokala v predpasnik.

Oče je bil nekam odšel. Klicali so ga, a se ni oglasil.

Preden je vas izginila za obronkom, se je Kristina še enkrat ozrla. Nato je hodila po cesti, pod nebom z redkimi oblaki, v solnčno svetlobo, ki se je v slapih razlivala čez pobočje. Oči so ji zrle v daljavo, kakor da pričakujejo, da bodo zdaj pa zdaj uzrle mestne luči... Morje luči...

4.

Kristino so tiščali novi čevlji, hodila je zelo počasi. Radosni v srcu se je bil primešal strah; ni vedela, odkod se je vzela. In se ni dal odgnati. Vendar bi se tedaj za nič na svetu ne bila vrnila. Pokrajina, ki se je odpirala pred njo, jo je vlekla nase kakor tisočero rok.

Dospela je v mesto. Tedaj je bilo solnce že padlo za brda, iz mraka je nastajal večer. Ko je uro prej stala na prelazu in gledala na sive hiše pod seboj, je bila razočarana. Pričakovala je drugačnega pogleda. Tedaj, ko je stopila v prvo ulico, jo je omamilo. Podoba mesta, ki se ji je bila pred leti vsesala v dušo, ji je iznova oživel. V dolgi, ravni vrsti svetle luči, nič drugega ko svetle luči. Vse sama svetloba. Prodirala je skozi ozke špranje oknic in skozi mreže spuščениh zaves. In vsak šum, ki ji je udaril na uho, se ji je zdel kakor pomladna godba. Vsi ti glasovi so ji govorili v posebnem jeziku.

Pozdravljena, Kristina!

Zdelo se ji je, da jo vse pozdravlja, ljudje in luči. Zanj to ni bila le domišljija.

Računala je, da bo najprej stopila k Rozalki. V torbici je nosila pismo z njenim naslovom, tedaj je čisto pozabila nanj. Kakor da hodi pred njo izpolnjeno hrepenenje, živo in otoplivo, ki jo vabi za seboj in se mu ne more ustavljati.

Z ogoljenim kovčegom, ki si ga je bila izposodila pri sosedovih, je zablodila med hiše. Hodila je med dvema vrstama izložbenih oken. Bila je vsa omamljena, kakor pijana. Oči so ji begale na desno in na levo, ni vedela, kaj naj gleda. Po mestno oblečeno množico ali blago, ki je bilo razstavljeno za šipami. Bilo ji je, kakor da je stopila v bajko.

Odkar jo je bil oče odpeljal iz bolnišnice, je bila samo še enkrat v mestu. Le mimogrede, za pol ure, ko je šla na božjo pot. Takrat je bil dan, nikjer ni bilo luči, trgovine so bile zaprte. Tisto, kar je takrat videla, ni bilo mesto, kakršnega je doživljala v svojih sanjah. Šele zdaj ga je zopet srečala. Pozdravljala ga je s tiho hvaležnostjo v srcu.

Hodila je iz ulice v ulico, ki jih ni bilo konca. Oči so ji strastno srkale vtise, kakor da so predolgo trpele žejo. Imela je živ občutek, da se ji vse, kar vidi, samo od sebe ponuja. Na, vzemi! In je treba samo iztegniti roko in vzeti. A ona kakor da se ne more odločiti. Preveč je vsega. Prerazkošno je vse.

Izenada se je z začudenjem zavedela, da je na ulicah za polovico manj ljudi ko prej, da z ropotom zapirajo trgovine in da druga za drugo umirajo luči. Obstala je in se plaha, kakor prebujena iz sanj, ozrla okoli sebe. Kje je? Kam je zašla? Saj ni vedela.

Vzela je pismo iz torbice in zastrmela v Rozalkin naslov.

»Ali ste se izgubili, gospodična?«

Stresnila se je in dvignila obraz. Ali te besede veljajo nji? Da. Pred njo je stal fant, z eno nogo je bil na pločniku, a z drugo na pedalu kolesa. Bil je gologlav, svetlolas, imel je podolgovat obraz in sinje, prikupne oči.

Gledala ga je. Nobene ni rekla, kakor da ga ni razumela.

»Vprašal sem vas, če ste se izgubili,« je ponovil.

Poredno so se mu smehljale oči in obraz. Zaradi tega bi bila lahko huda nanj, a vendar ji to ni bilo mogoče. Zakaj ne, bi si še sama ne znala razložiti. Nazadnje mu je bila lahko le hvaležna.

Ne, ni se izgubila. Pač, nekaj resnice je na tem. Prijateljico išče. Da, ona je prvič v mestu, se lahko reče. Prav nič se ne znajde med tistimi hišami.

Dala je fantu pismo.

»Pojdite z menoj!« ji je rekel, ko ga ji je vrnil.

Hodila je po pločniku, a fant se je počasi, v rahlih vijugah vozil poleg nje po cesti. Sramovala se je in si ga ni upala pogledati. Ali ni preslabo oblečena? Tako po kmečko. Zapletale so se ji noge.

»Služit ste prišli?«

»Da.«

Zardevala je. To je občutila, kar jo je spravljal le še v hujšo zadrego. Skoraj na vsako vprašanje je odgovarjala le z »da« ali z »ne«. Stiskala je ustnice. Tako čudno ji je bilo, ko ni našla glasu ne pametne besede. Da jo je fant gledal po strani in se ji smehljal, jo je čisto zmedlo.

Hvala Bogu, bilo je konec poti! Hiša, v kateri je stanovala Rozalka, je stala v široki, neprijazni ulici skoraj na robu mesta. Tam zadaj se je vlekel drevored, za drevoredom se je širilo polje... Ob slovesu je dala fantu roko in se mu jecljaje zahvaljevala.

»Lojze mi je ime,« ji je povedal. »In vam?«

Ni ga razumela, kaj jo je vprašal, in mu ni povedala svojega imena. Šele ko je stala na pragu hiše in se nehote ozrla za njim, ji je vprašanje jasno prišlo v zavest. Kako je nerodna! Tudi Lojze se je ozrl in napravil s kolesom velik krog. Mislila je, da se bo vrnil, a se je odpeljal dalje.

Rozalka ji je odprla in od zavzetja razširila oči.

»Ti si?« ji je medlo stisnila roko. »To si bila neučakana!«

Sprejela jo je hladno, mnogo hladneje kakor je pričakovala. Kristini je trpko leglo v dušo, stisnilo jo je za srce.

»Ali se bom morala vrniti?«

»Tega ne. Le vzeti boš morala, kar bo nanese. Za neko službo sicer vem... toda...«

Rozalka ni izgovorila do konca. Bila se je nekam izpremenila, to je Kristina opazila že na prvi pogled. Iz slednje poteze njenega obraza je gledala ošabna samozavest pravkar poročene žene. Zlezla je bila za klin više na družabni lestvici. Vendar se je Kristina po njenih zadnjih besedah globoko oddahnila, akotudi ni mogla več skriti rahlega razočaranja. Rozalka je to opazila, imela je ostre oči. Postala je zgovornejša, z obrazom in glasom je hlinila prijaznost.

»Nocoj sem sama. Moj mož je v službi. Pa kako da si tako pozna?«

(Dalje prihodnjič.)

Praznik rož na Tahitiju.

POPOTNI PRIJATELJI D. RAVLJEN:

il sem nekoč v taki službi, ki se je pogosto zavlekla v večer, pa kdaj še pozno v noč. In me ni presenetilo, ko mi je gospod šef lepega pomladnega dne povedal, da čudovito nagibam k lenobi:

— Da, gospod moj predragi, tako daleč gre to, da vas imajo v zobeh vaši najboljši prijatelji...

To me je vrglo pokonci.

Moji najboljši prijatelji? Saj jih nimam. Kakšna banda, ki me mesari po šefovskih kanclijah, se drzne šteti za moje boljše prijatelje?

Še tisto minuto se je sveta jeza umaknila svetlemu prividu: glej, pomlad je zunaj, zoreča pomlad, ki že nagiba v poletje. Za gorami je morje, zelene ciprese in oljke senčijo rdeče strehe, bele in črne ladje se pomikajo po nedogledni morski gladini in prevažajo tovore in popotne ljudi v dežele, ki samevajo na jugu in so polne nepopisnih lepot. Jadrnice poglej, ki se je veter ujel v njih bela jadra in jih napel. Naj bo tako tudi s teboj! Predaj se vetru, otresi prah domovine s čevljev, pojdi spet enkrat v svet med ljudi, med prijatelje. Tam zunaj jih boš našel. Našel boš ljudi, kakršni so pač v svoji pravi naturi nasproti tebi, nasproti neznancu, nasproti tujcu. Našel boš poštenjake, potepuhe, sleparje in apostole — samo ne lizunov in hinavcev. Čemu tudi?

*

Imam dva dobra prijatelja med ribiči v šibeniškem pristanišču.

Junijsko nedeljsko popoldne je ležalo na starinskem mestu, ko sem brez volje postopal ob obali. Ozračje je bilo mirno in blago, vodovje v zalivu pa se je gibalo živahno, kakor da si ima spet enkrat mnogo lepega in novega povedati.

— Ajde, gospodine, u našu barku!

Saj! Še nikoli se nisem vozil z jadrnico po morju. S tako majhno lično jadrnico. Kaj me je moglo v tem solčnem nedeljskem popoldnevu bolj osrečiti! Stopil sem v čoln, ribiča sta vtem dvignila jadro, veter se je ujel in nas pognal kakor pšico proti izhodu iz zaliva. Klecnil sem in obležal po dolgem v čolnu, ki je jezdil kakor srdit konjiček, z ostrim kljunom je rezal valovje, ki je proti izhodu iz zaliva naraščalo, se srdito penilo in pljuskalo v čoln. Odkritosrčno vam povem: strah me je bilo. A vame sta zrla mlada mornarja s svojimi mirnimi, rjavimi očmi, skoro negibna ob krmilu, s konopcem jadra v rokah.

Srečno smo pristali neke ob kamenitem rtiču, popraviti in preložiti je bilo treba jadra. Ko smo stali v čolnu vsi na eni strani, je butil val, čoln se je nagnil in zajel — — — od strahu smo vrisnili. Ne pozabim, kako se je v moji misli bliskovito odprlo brezno smrti in kako me je prešinila zavest, da tu ni rešitve: globina, oster rt, valovje... Ali ribiča, neštetokrat izkušena v takih nezgodah, tudi tokrat nista izgubila prisebnosti, skočila sta vsak na svoje mesto, in takoj je bil čoln spet v pravi legi, jadra privezana in vetru izročena — spet smo veselo jezdili dalje čez valove. Kakor da se pod milim bogom ni zgodilo nič zlega, je na meni počival pogled rjavih oči obeh ribičev in le rahel smehlaj je blažil ostre poteze njunih obrazov, ožganih, trdih, izbrazdanih.

Ko smo se na večer razšli na obali, mi je bilo toplo kakor redkokdaj od slovesu. Teh dveh ribičev, ki sta me prvič popeljala z jadrnico na morje, ne bom pozabil nikoli. Moja prijatelja sta, in nekoč pojdem z njima, kakor sta me povabila, ponoči na morje loviti ribe. Z njima vsepovsod.

*

Ladja me je zanesla daleč na jug, na grška tla. Napil sem se atenskih lepot in pijan sem bil sončne luči, ki je čista in stalna, od vekomaj razlita nad temi kraji, katerim je dala lepoto, umetnost, bogove. Z Akropole, kjer je beli pentelijski marmor krvavel, zadet od neskončno dolgih zlatih sulic zahajajočega sonca, sem sam samcat ubiral korake proti Faleronu, da se v sinjem večeru pomešam med pristaniške pohajkovalce in truden sedem v ogrado katere izmed neštetihih gostilnic. Gledam pisani svet, prigrizujem sir in belo čebulo in dam odpreti steklenico »črnega lovorja«, ki stoji že pripravljena pred menoj na mizi, namenjena tuicu. Srkam smolasto vino maurodaphne, počasi mi leze v žile, in preden ga popijem, me od sile trapi radovednost, za kakšen denar mi bodo zasolili sladki »črni lovore«.

Plačam... Dvajset drahem... to je v našem novcu deset dinarjev. Za nas malo, za Grke lep denar. Protestiram — bolj za šalo kakor za res — zakaj me gulijo. Natakark pobegne in mi dovede k mizi učenega gospoda, ki ume pet jezikov in je nekakšen profesor tujskega prometa.

— Res je, dragi gospod iz Jugoslavije, mi Grki pijemo vino tako poceni, da si vi tega še misliti ne morete. Še po tri drahe nam ne pride liter. Sploh, tako poceni ni življenje nikjer kakor v Grčiji. Siromaki smo, in temu primerne so cene. Pomislite na pol milijona beguncev, ki smo jih prevzeli iz Male Azije! Z njimi smo osiromašili vsi — in kako bi živeli, ko ne bi bilo vse tako poceni! Ali, prosim vas, dragi gospod iz Jugoslavije, kjer se topite v dobrotah — zakaj naj bi tuji živeli na račun naše siromaščine? Kaj je vam deset dinarjev za pol litra »črnega lovora«, kakršnega pri vas sploh ne premorete, ko mi je vendar koš strokovnjaku tujskega prometa znano, da točite v Ljubljani kislo zajčjo kri! In kaj je Angležu in Nemcu in sploh...

Lej ga! Ta profesor tujskega prometa mi je bil neznansko všeč. Ves dan sem postopal po atenskih ulicah, po onih najlepših kakor tudi po zakotnih in umazanih. Pa šele ta profesor mi je prižgal luč in povedal, zakaj imajo Grki pravico

skubsti tujce. Vesel sem posej prebival v Atenah. In kadar iznova stopim na faleronska tla, poiščem v tisti ogradi prijazne gostilnice starega dobrega prijatelja, profesorja tujskega prometa. Prav gotovo mi bo še kaj koristnega povedal.

*

Pa me je zanesla pot še na drugo stran našega morja, med laške oranže in citrone. V svetem mestu, kjer so praznovali sveto leto, sem neposvečen in često s pridržano kletvico postopal po ulicah, zmeden od vročine in ljudi. Goljufali so me, nizkušenega golobradca, spred in zad. Nisem se mogel do sita najesti smrdečega pečenega argentinskega mesa in nisem se mogel truden odpočiti v sobi, ki je z oknom zevala na bučno rimsko ulico. In kakor da ne vidim gozda zaradi dreves, sem neodločen taval in razmišljal, kaj vse bi si bilo treba znamenitega in starinskega ogledati. Do vruga! Pa sem v takem razmišljanju sleherni dan pricapljal na Trg sv. Petra, da najdem znanca. Kogarkoli. Tako tuj in sam sem bil v svetem mestu, da si drugega nisem mogel želeti kakor človeka, ki bo postopal in kramljal z menoj.

In sem ga našel. Pod pazduho me je prijel, ko sem se senčil v Berninijevih kolonadah. Pod pazduho me je prijel, nemško nagovoril in se ponudil, da me povede po mestu in mi postreže z vsem, karkoli želim videti ali pristno laškega okusiti.

Bil je mlad Nemec iz Monakovega, izdajal se je za študenta in umetnika, pa je lagal s tako iskrenim smehom, da ni bilo težko uganiti: potepušček, kakršnih gre iz Nemčije na tisoče v širni svet.

Ne nad argentinsko meso, marveč nad surovi bob in nad ceno, slastno pašto sva zavila v skromno gostišče. Nad makarone, polite z omako, kakršne s slastjo uživa vsak dan sleherni Italijan, od papeža in od duceja do poslednjega črnosrajčnika. Strela, to je bilo poceni! In ko sva ogledala silnega Mojzesa in Lateran in Rafaelov grob in katakombe in forum romanum, sva s prekrasnega razglednika Janikula smuknila v najtesnejše, v najbolj umazane ulice okrog Vatikana in za Tiberu. Zamaščen, izranžiran duhoven nama je ponujal svete maše in lepe dekline. Zločinci so naju ogledovali s prezirom. Črna kodrolasa deca naju je zmerjala. Smrdljive ženščine so hitele razkazovati siromaščino in umazanijo svojih beznic in pritličnih bivališč. Pri belem dnevu sem imel občutek, da sem zašel nekje daleč od sveta v strahotno brezno, kjer ni izhoda. Morda sem pobledeval, sicer bi se mi moj spremljevalec ne bil tako od srca smejal, ko sva našla spet nazaj na široke rimske ulice.

Videl sem dovolj, spoznal sem sveto mesto, kakršno je ostalo iz davnine.

— Pet lir mi boste plačali za vse to, dragi kamerad, ne?

— Srčno rad, prijatelj. Kje se bova srečala prihodnjič?

Zdaj se ni več smehljal, kar zarezal se je:

— Ha, s petimi lirami pojdem na potovanje okrog sveta.

Jaz pa sem se lahko še tisto noč odpravil iz Rima, ko je vendar že name čakala Firenca.

*

Takšne prijatelje imam po svetu, takšne boste našli tudi vi, ko pojedete na pot. Kamorkoli pridem, me učijo modrosti življenja, ki je od sile preprosta. Ne terjajo ne hvale ne priznanja, samo tisto, kar jim pritiče in za kolikor se jim — tepec neizkušeni — daš obrnati. Kadar ti poreko svoj prijazni adijo, si z njimi opravil za dolgo, če ne za vse veke. Ne boj se, ne bodo te mesarili pri gospodu šefu, da v teh zlatih dneh tako strahotno nagibaš k lenobi. Pogum. — otreši prah domovine s svojih škrapetov, pojdi v svet med ljudi, iskat prijateljev! Našel jih boš. In kadar se z modrim srcem in s praznim žepom vrneš v Ljubljano, se bodo iznova iztegovali prijateljske roke v pozdrav. Čutil boš, fino in rahlo, kako se tresejo od neiskrenosti.

Takrat se boš neznansko zadovoljen odkašljal in — — —

In se boš spomnil prijateljev — onih drugih —, ki jih najdeš na tisoče po lepem svetu. Močnejši boš v sebi, pa stavim glavo, da boš ob letu, spet okrcan od gospoda šefa, na lepem v duhu zagledal morje in hitel ven, stran odtod, kamorkoli, kakor jadrnica, nezadržno gnana od vetra, ki se je ujel v njena bela jadra.

Potovanje v hrepenenje

Tista neznana, ljubka odhodna bolečina, ki jo začuti človek, kadar zdrči vlak iz postaje, kadar zabrni avto skozi predmestje, je del vsakega prijetnega potovanja. Če je ni, smo se odpeljali prezgodaj ali pa prepozno, ali pa nismo ustvarjeni za potovanje, kajti brez skrivnostne srčne groze veliko potovanja ni veliko.

Če o svojih znancih ne bi dosti vedeli, bi lahko marsikaj uganili po krajih, ki so si jih izbrali za potovanje. Kajti nehote si izbere vsakdo kraj, ki je njegovemu značaju najbolj primeren. Odločni, trdni ljudje hočejo kvišku in gredo tja, kjer je zemlja čim višja. Drugi si postavijo šotore ob morju ali pa v ravnini. V vsakem srcu se skriva zasajana pokrajina, in človek jo išče, dokler je ne najde. In ko leži ta pokrajina pred nami, nam srce začne burno utripati. Tedaj vemo, da se nam je uresničilo neko davno, davno hrepenenje.

*

Potujemo od sebe ali pa k sebi. Prvo je beg, drugo iskanje. Pri obeh potovanjih je konec neznan, — če se ne vozimo v krogu kakor na vrtiljaku.

Najhujše, kar se more človeku zgoditi, je to, da mu postane vse, kar dela, samo ob sebi umevno. S tem izgubimo najbolj otroško, pa tudi najbolj zrelo lastnost: strmenje. Kdor je pozabil presenečenje, je pozabil živeti, kajti življenje je — recite, kar hočete — polno čudežev. Obilo je ljudi, ki jim prav nič ne pomeni, če krmarijo voz, ki se sam premika. To je samo ob sebi umevno, si mislijo, in se čudijo le tedaj, kadar se jim motor iznenada upre. Da je storil kaj takega, ni prav nič čudnega, če pomislimo, kakšni so ti ljudje z njim. Če postane človeku, ki mora zaradi poklica dosti potovati, potovanje samo po sebi umevno, je postal pač žrtev svojega poklica, toda to ga ne opravičuje. Gleimo, da se še nam ne bo kaj takega zgodilo.

Sireni vodnega sporta.

Potovanje — uživanje

Potovanja so poslovna in zabavna. Potovanje zaradi potovanja samega je še prav mlada umetnost. Komaj šest sto let je stara in je začela cvesti s tistim dnem, ko je pesnik Petrarca zaradi razgleda zlezel na neko goro.

Dotlej so ljudje poznali samo poslovna potovanja. Preseljevanje narodov, apostolska potovanja, križarske vojne in celo potovanje kraljice Sabske k Salomonu štejemo lahko pod to poglavje.

Sele Petrarca je zlezel na goro, da je lahko užival lepote prirode. Ni upal, da bo videl pod seboj obljubljeni dežel in da bo morda prinesel z gore kakšne zapovedi. Petrarca je bil prvi turist. Naložil si je napore in skrbi in zapustil svoj prijetni dom v Avignonu samo zaradi tega, da bi doživel kaj drugačnega, kakor je bilo to, kar je navadno doživljal.

Petrarcovi opisi pokrajin odpirajo človeku nov svet. Uče nas gledati v prirodi nove, lepše stvari in preženejo prepričanje, da pomeni potovanje samo zmedo, pomanjkanje in trud. Oditej so začeli ljudje ljubiti pokrajino, in tedaj so šele nastale prve pokrajinske slike, naslikane samo zaradi pokrajine same.

Najbrže je pravo poželenje po potovanju samo lov za sanjsko pokrajino. Človek si želi, da bi našel kraj, ki bi s svojimi oblaki in kamni, z vetrom in valovi in drevjem, z mostovi in palačami najbolj ustrezal njegovemu duševnemu razpoloženju.

Poželenje po potovanju in uživanju sveta je odkritje istega občutka, ki obide umetnika v njegovih najsvetejših trenutkih. Potovanje, kjer tega ne občutimo, je bilo zastoj opravljeno. Pogosto lahko doživimo v poletnem potovanju skozi gozd več kakor drugi ljudje na potovanju po Ameriki.

Teško je določiti, kako in kje uživa-

Gimnastika in sonce sta zdravju koristna.

mo na potovanju. Nekateri ljudje mislijo, da bodo odkrili svojo srečo v muzejih, drugi v starih gostilnah, tretji v razvalinah, mnogi pod mlado brezo.

Nekateri občutijo užitek potovanja šele tedaj, ko so spet doma, drugega obide drhtenje sreče že tedaj, ko si kupi peronski listek. Kdo more reči, kateri užitek je boljši?

In potem — priprave za potovanje so časih več kakor potovanje samo. Kajti najboljši del tega življenja so naše misli, naše slutnje, naše sanje. Kako lepo se da sanjati nad kupom prospektov in kako prijetno je stopiti v shrambo med kovčege. Na velikem kovčegu je napisano naše ime. Velike črke so kakor vabilo za daljno pot. Kam nas bo povedla?

V srečo?

V novo hrepenenje?

V razočaranje?

Kam?

deželi lam

Ameriški prirodoslovni muzej v New Yorku je poslal pred nekaj leti na Himalajo posebno ekspedicijo, ki jo je vodil prof. dr. Wiliam J. Mordon. Iz njegovih zapiskov posnemamo te le zanimive podatke o življenju prebivalcev Tibeta.

V severno-zapadnem delu Himalaje leži nedaleč od indijske pokrajine Pendžaba visoka dolina Kašmir, dežela gozdov in cvetočih travnikov. Z vseh strani jo obdajajo visoke gore, ki dajejo dolini dovolj padavin za bujno rastlinje, in pokrajina ima po pravici svoj pridevek »Dolina sreče«. Starodavno mesto Srinagar ob reki Dželamu, prestolnica kašmirskega maharadže, je izhodišče v notranjost dežele. Na severu od glavnega mesta se razteza pokrajina Ladak. Že v 16. stoletju je spadal Ladak pod Indijo, v začetku 19. stoletja so ga zasedli vladarji Afganistana, sto let pozneje pa je prišel spet pod Indijo in pod oblast Angležev.

V Ladak sem potoval takrat, ko sem se namenil raziskati Himalajo. V Srinagarju sem si najel pet nosačev in se založil z živili. V Kašmirju je cvetelo sadno drevje, ko smo se odpravili proti Lehu, središču laharske dežele, toda komaj smo prišli nekoliko više, že smo bili sredi najhujše zime. Hodili smo po obsežnih snežiščih, potem pa smo prišli do počivališča v dolini Balug. To počivališče leži ob znožju prelaza Zoži La, ki loči zeleno kašmirske deželo z gozdovi in travniki od negostoljubne puščave tibetanskega puščavja.

Kakor Tibet, je tudi Ladak visoka skalnata pustinja, kjer popotnik lahko jezdi cele ure, a ne opazi niti sledu kakšnega rastlinja. Ponekod so si prebivalci vasi izkopal jarke po snežiščih in napeljali vodo v ozke doline. Tam so nastale potem majhne oaze, ki so prijetna izprememba v pusti enoličnosti. Na potovanju prenočujejo popotniki v zavetiščih, ki jih vzdržuje država. Ta zavetišča so po dvajset milj vsaksebi.

Čez prelaz Zoži La sta dve poti, poletna in zimska. Zaradi nosačev sem se odločil za zimsko pot. Potovanja po visokih himalajskih planotah še nisem bil vajen, in ker smo smeli hoditi po snegu zaradi nevarnosti plazov vselej samo ponoči, sem moral skrbno paziti na pot. Kljub temu pa sem z zanimanjem opazoval svet, ki me je obdajal. Ostre sence, strmo se dvigajoče skale, debelina snega, šumenje vetra v nižavi, vse to mi je zbuvalo pravljicne groze. Neprestana hoja po snegu nas je utrujala in veselilo smo bili, kadar smo prišli do počivališča. In čim dalje smo hodili, tem bolj pusta je postajala pokrajina, gore pa položnejše.

Ljudje, ki smo jih v vaseh srečevali, so bili še indijskega plemena. Nedaleč od Kargila, deveti dan po našem odhodu iz Srinagarja, smo pa naenkrat opazili, da smo že v Ladaku. Obrazi so postali mongolski, vse pogosteje smo srečevali lame, ki so vrteli svoje molitevne mlinčke, s hiš pa so v vetru vihrale molitevne zastavice.

Prebivalci Ladaka so veseli ljudje, zelo krotki in tako gostoljubni, kakor ma-

Vojak ob meji Tibeta.

lokje drugje. Strašno so umazani, toda to je pri vseh ljudstvih srednje Azije nekaj navadnega. Niti malo niso versko nestrpni, nobenih predsodkov ne poznajo. Zmerom se smejejo in zato so prav prijetni tovariši na potovanjih.

Moški imajo kite, spletene iz lastnih las in konjske žime. Kite so tako pomaščene, da kaplja maščoba po umazanem sivem kožuhu. Ta kožuh nosijo ljudje poleti in pozimi. Na vratovih imajo prišite visoke poklopce, ki so zavihani tudi v najhujši vročini in jim pokrivajo ušesa. Od daleč se vam zde ti poklopce kakor rogovi. Ženske imajo podobne kožuhe, le prednji del je potegnjen čez teme globoko na čelo. To pokrivalo je obšito z različnimi poldragimi kamni, in ženske dajo vse svoje imetje, da bi bil ta kos obleke čim dragocenejši. V Ladaku je veliko siromaštvo, vendar pa življenje tu ni tako težavno kakor v sosednih pokrajinah.

Ker je dosti več moških kakor žensk, je tu že v navadi mnogomoštvo. Če se kdo poroči, postaneta njegova dva mlajša brata soproga druge vrste pri svoji

svakinji. Če je pri hiši še kakšen mlajši brat ali sestra, morata iti v samostan. Le malokateri mladenič je tako srečen, da se priženi v hišo, ki nima moških dedičev. Moževi bratje, ki imajo nekaj omejenih pravic do svoje svakinje, žive v hiši kakor pravi sužnji. Če najstarejši mož umre, se vdova lahko loči od njegovih mlajših bratov in sosoprogov in si prižene tri nove može.

Prvi samostan, ki mu pravijo »gompa«, smo videli deseti dan potovanja. Na visoki skali čepi, in kar verjeti ne moremo, kako pridejo ljudje do njega.

Tibetanski lame grade svoje samostane na nedostopnih krajih in njih prebivališče skoraj ni mogoče zavzeti. Pri Selgolu smo zagledali prvo čorto, pozneje pa so postale še bolj pogoste. Čorte so nagrobni spomeniki svetih mož, časih pa shranjujejo v njih tudi posvečene predmete. Verni Tibetanci hodijo mimo čort po levi strani in so prepričani, da si s tem pridobivajo veliko zasluženo pri svojih bogovih. Posebno znamenje tibetanskih krajev so tudi stene s svetimi napisi: »Om mani padme hum«. To je

Stara mati, mati in otroka občudujejo ekspedicijo, ki je namenjena na Himalajo.

kratka molitev k visokemu Budhi, ki pomeni: »O, ti, ki si rojen iz lotosovega cveta.« Tudi mimo teh napisov morajo hoditi Tibetanci po levi strani, če si hočejo pridobiti zasluženje pri bogu in odpuške.

Lamaizem ima dve sekti: rumeno in rdečo. Več pripadnikov ima rumena sekta, ki jo vodi dalaj lama v Lhasi. Tudi pančeu rimpoče, cerkveni predstojnik iz Tašilumpa, je njen ugledni predstavnik. Rdeča sekta priznava oba imenovana cerkvena poglavarja, toda njeni lame se ločijo od rumenih v tem, da so bolj posvetni in manj pobožni. Tuji zelo težko razumejo lamaizem. Preden je budhizem prodril v Tibet, so prebivalci verovali, da prinašajo vso nesrečo hudobni du-

hovi in hudiči. Čeprav je dandanes budhizem državna vera, se vendar lamaizem zelo razlikuje od naukov visokega Budhe. Lamaisti verujejo, da se bodo po smrti iznova utelesili. Duša se ob smrti prerodi in se naseli v kakšni živali. Zato pravoveren lama nikoli ne ubija živali, ker se zmerom boji, da ne bi uničil v živali duše svojega očeta, matere, brata ali kogarkoli izmed svojih sorodnikov in prijateljev.

Zasluženje pri bogovih si pridobiva Tibetanec z neprestanim ponavljanjem molitve: Om mani padme hum. Molitevca je napisana na plapolajočih zastavicah, in kadar se ta zastavica v vetru premakne, je toliko vredno, kakor bi bil lamaist molitev ponovil. Isti po-

božni vzdih je napisan na molitvenih mlinčkih, ki jih Tibetanci neprestano vrte, da bi si pridobili naklonjenost bogov in odvrnili zle vplive hudobnih duhov. Domačini neprestano vrte svoj mlinček. To sem opazil tudi pri svojih nosačih in priganjačih, ki ga še v svojem spanju niso izpustili iz rok.

Temelj in glavna opora lamaizma so samostani. Po vsem Tibetu jih je brez števila, manjših in večjih. Najmlajši otroci vsake družine postanejo po navadi menihi in nune. Samostani se med seboj zelo razlikujejo. Na vsakem oltarju pa dobite kopico darov, ki jih prinašajo verniki bogovom. V nekem samostanu sem dobil med darovi celo električno žarnico.

Pred mestom Lehom se širi velika peščena planota, kjer solnce neusmiljeno pripeka, sredi puščave pa je v prijetni oazi mesto. Ko smo jezдили proti njemu, sem opazil na visoki skali majhno hišo, ki je bila na las podobna svetemu dvoru dalaja lame v Lhasi. Dosti srednjeazijskih mest sem že videl, toda nobeno ni bilo tako zanimivo kakor Leh. Po cestah, ki imajo ob strani vse polno majhnih trgovin, se gnete pisana množica ljudi, ki so prišli po različnih potih iz Indije, Tibeta in Srednje Azije. V Lehu izmenjavajo blago. Tu je središče vse trgovine. Babilon v srcu Azije.

Nekaj dni smo ostali v mestu, potem pa smo se odpravili proti Himisgombi. Himis je največji in najbogatejši samostan v Ladaku. Tu imajo tudi svetega moža, ki ga imenujejo »skušoka«. Skušok je po mnenju lam včlovečen svetnik. Preden umre, pove kraj, kjer se bo spet rodil. Otroka, ki se je rodil v istem času in kraju, smatrajo za prerojenega skušoka. Ko nekoliko dorase, ga pošljejo v šole v Potalo in od ondod se vrne kot svetnik v Himis.

Samostan v Himisu je kraj, kjer imajo velike verske svečanosti, morda največje na svetu. Iz vseh dežel pride na slavnost »hudičevih plesov« na tisoče pobožnih romarjev, da občudujejo lame pri plesih, ki trajajo tri dni. Lame plešejo v strašnih krinkah. Te krinke izdelajo v Lhasi in so zelo pestro poslikane. Obleke plešočih lam so iz zelo lepe kitajske svile v prekrasnih barvah. Plešočim menihom vihte divjje bodala in meče, da jih je res strašno gledati. Izprva gredo v sprevodih čez dvorišče zelo mirno, potem pa postane ritem glasbe čedalje hitrejši, dokler počasi ne utihne. Ples se vrsti za plesom do mraka. Drugi dan so spet novi plesi in nove prireditve.

Ko smo se približali Himisu, smo zaslišali čudne glasove, ki so žalostno odmevali od gora. Izprva nismo vedeli, odkod prihajajo, ko pa smo prišli pred samostan, smo zagledali na strehi dva meniha, ki sta trobila na dolge rogove, da pozdravita noč, ki pada počasi na samostan.

Ko smo odhajali iz Himisa, so menihi spet trobili in spet so se razlegali čudni glasovi po dolini. Bili so nam poslednje slovo od dežele, o kateri pravi lama v Kiplingovem romanu »Kimu«: »To so gore resnice!«

Kapela na samostanskem dvorišču. Ogromni tibetanski rogovi dajejo zamolkel glas, ki je značilen za njih glasbo.

SINJI MAK

Povest iz Tibeta.

Ledenohladno je pihal veter skozi dolino reke Dihonga. Nad gorskimi slemenimi so se podili debeli oblaki. Samotni gost v na pol razpadli pastirski koči nad divje raztrgano sotesko je skrbno zaprl vrata iz surovih desk. Na ognjišču je lizal plamen debele klade in metal po temnem prostoru čudne odseve. Egbert Trenk je vrgel debelo čepico iz ovčjega krzna v kot in potisnil leseni zaboj bliže k ognju. Hitro je pojužinal in tudi njegov konjiček je dobil svoj del. Potem si je prižgal pipo in se zastrmel v plamene.

Ko je bil v vojni ujet in je prišel v Samaro, je prvič slišal o Mongoliji in sinjem maku, ki ga menihi v Tangriškem gorovju varujejo kot sveto cvetico. »Cvet Budhove inkarnacije« so imenovali lame to cvetko. Že davno bi bil pozabil zgodbo o njej, ako bi ga ne bilo pred kratkim nekaj spomnilo nanjo.

Pred leti je bral v nekem angleškem listu poročilo o tej čudežni cvetici, ki pa je bilo tako netočno, da je poslal uredništvu popravek. Mesec dni nato je dobil vljudno povabilo: uredništvo mu je pisalo, naj pride v London, kjer se neki angleški plemič zelo zanima za to cvetico. Teden dni nato je že stal pred lordom Chartertonom. Ta ga je vprašal, ali bi mu za deset tisoč funtov lahko prikrbel sinji mak. Egbert je pritrnil. Nič ga ni zadrževalo. Govoril je dobro rusko, tatarsko in kitajsko, poznal je navade vseh dežel in precej pustolovske krvi je tudi teklo po njegovih žilah. Ker je hotel imeti lord sinji mak, prav, pa naj ga ima.

Četrť leta nato se je odpravil na pot in prišel čez Delhi in Simlo v Tibet. Preoblečen v romarja je stopal po veliki karavanski cesti, ki je držala k svetim

jezerom, potem pa je zavil v gore. Meseci so potekali, njegova brada je podivjala, veter in dež sta mu porjavila obraz, obleka se mu je raztrgala, in tako je bil na las podoben pravemu romarju.

Med potjo je pogosto slišal o sveti cvetici, in ko je prišel kot utrujen popotnik v star samostan, so ga pobožni menihi brez pomisleka sprejeli. Stari Bolugdar, vratar, je postal njegov prijatelj in mu razodel, kje so polja svetih cvetic.

Štirinajst dni je Egbert počival, potem pa je šel dalje, napravil velik ovinek okoli samostana in se v temni viharjni noči vrnil v pokrajino, ki jo je zdaj poznal. Čez dva dni je prišel do kraja, kjer so rasle cvetice. Z lahkoto se mu je posrečilo, da je izkopal nekatere s korenino in sadeži in jih spravil v pločevinasto posodo. Brez nevarnosti je prišel na trgovsko cesto, ki je tekla ob Dihongu.

Šele štirinajst dni pozneje je prisluškotal v majhni čajnici pogovoru dveh kozjih pastirjev, ki sta pripovedovala, da je neki bogoskrunec izropal sveti

vrt. Od tega dne je skrbno pazil. Ogibal se je stez in vasi in poizkušal priti čim hitreje do meje. Zdaj je imel še komaj za dober dan hoda do angleških stražnic. Dejanje se mu je posrečilo. Vstal je in vzel dobro shranjeno pločevinasto posodo. Odprl jo je in pogledal ukradene cvetice. Temnosinji cvetovi so trepetali, kakor bi bili pozlačeni. Sadeži pa so bili čisto črni...

»Ali si sedaj srečen?«

Votel glas je rekel te besede. Trenk se je zdrzil in se ozrl. Hitro je segel po revolverju, ki je bil pripravljen za strel. V temnem oglu kočje je sedel star Mongol v rumeni obleki lam. Škrlatno okrasje za vratom je pričalo o njegovem visokem rodu. Kako je prišel neznanec v kočjo? Saj je vendar Egbert zapahnil vrata! Kakor okamenel je strmел vanj.

»Ne boj se!« je dejal lama. »Ljudje ne kaznujejo, samo Bog se maščuje.« Po tibetanski navadi se je dotaknil Egbertovih prsi in čela: »Častiti, čemu si prišel?« je dejal popotnik.

Čez nagubano starčevo lice je šnil nasmešek. »Saj nisem prišel. Zmerom sem bil tu in zmerom bom. Zdaj mi pa ti odgovori, tujec, ali te je tvoj zločin osrečil?«

Ko je Trenk še zmerom molčal, je pokazal lama na cvetice. »Samo tvoje misli ti bom povedal. Ne, nisi srečen, ker se bojiš.«

Čudno, starec je menda znal brati Trenkove misli. Že pogosto se je Egbert vprašal, ali je bilo sploh vredno motiti mir boga, ki ga ni poznal, zaradi same pohlepnosti po denarju.

Spet je prišel tihi glas iz teme: »Vi v vaši daljni domovini poznate samo enega boga — zlato! Kakor roparji hodite tja, kjer je mogoče zlato dobiti. Pojdi, tujec, tvoje dejanje ne bo rodilo sreče!«

Ali je bila prevara čutov ali pa sanje? Egbertu se je zazdelo, da se je začel Tibetanec manjšati in lesti sam vase. Počasi se je razlezel v nič. Trenk si je segel z roko nad oči. Ali so ga zmedli preveč napeti živci? Tam v kotu je bil. Vsak kotichek in vsako razpoko je preiskal. Nič! Vrata so bila kakor prej trdno zaklenjena. Groza, ki je prej ni nikoli poznal, se ga je polastila. Kaj naj to pomeni? Zdelo se mu je, da ga voni cvetic opaja in da je že ves omotičen

Pred kapelo v lamaističnem samostanu.

Pritlikav par na 4000 metrov visoki tibetanski planoti.

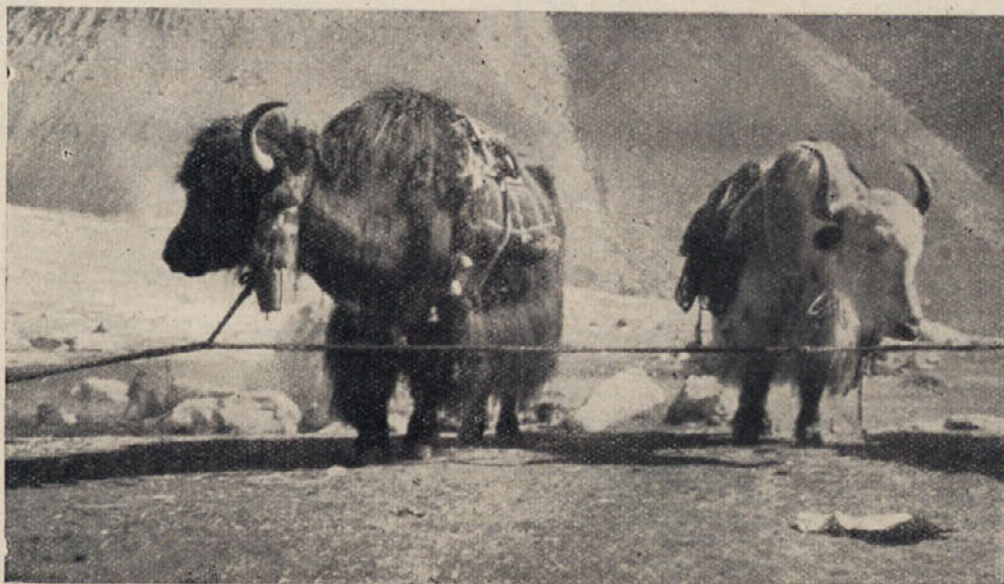
od njega. S poslednjim ostankom moči se je vzpel kvišku. Toliko je že čul o čudežu višnjevega maka. Ali je zdaj morda sam zapadel njegovim čarom? V daljavi na cesti je zaslišal topotanje podkev. Z drhtečimi rokami je obrzdal konja in se v divjem diru pognal proti jugu. Čez nekaj ur bo varen. Toda minute so se raztezale v večnost. Zdelo se mu je, da traja njegov beg že cele dneve, in zmerom, kadar je obstal, je slišal topotanje podkev. Tedaj se je cesta dvignila na grič, odkoder se je videlo po vsej dolini. Že se je zjasnilo in zvezde so obledele. Tedaj se je njegov konj zgrudil. Dirjanje zasledovalcev se je čedalje glasneje čulo.

Skočil je s sedla, zbral svoje stvari, si pritisnil posodo z dragocenimi cveticami na prsi in hitel kar so mu dale moči v dolino, kjer je že videl mejne stražnice. Soteska je postajala čimdalje ožja, velike skale so se zgrinjale, huddournik je besnel v dolino. Trenk je hitel, hitel. Tedaj pa je zrasla pred njim orjaška postava velikega lame. S kletvico je iztrgal Trenk revolver, in strel je zagrmel. Toda samo zaničljiv nasmeh se je začul in odmev od skal. Postava meniha je rasla in rasla. Trenk se ji je hotel ogniti in tedaj se je spotaknil. Kamenje je zagrmelo v globino, poslednjič se je še obupno oprijel za skalo, potem pa je zagrmel v kotlino. Šumeč so se valovi zgrnili nad njim.

Tri dni nato je naplavila reka v bližini angleške stražnice neko truplo. Iz ostankov obleke niso mogli ugotoviti, kdo je utopljenec. Njegov obraz je bil strahotno nakažen. V pesti je stiskal

mrtvec nekaj temnovišnjevih listov, kakršnih še nikoli niso videli. Te cvete so mu tudi morali pustiti, ko so jih pokopali, tako krčevito so se bile stisnile njegove pesti v smrtnem boju.

Jak, najkoristnejša domača žival tibetanskih step.

Zorko Prelovec

(K 25 letnemu jubileju.)

V petek, dne 8. maja t. l., se je vršil v dvorani Filharmonične družbe v Ljubljani jubilejni koncert skladatelja in dirigenta Zorka Prelovca s sodelovanjem orkestralnega društva Glasbene Matice in pevskega zbora »Ljubljanski Zvon«. Klavir Svetel Heri. Spored je obsegal izključno skladbe jubilaranta. Izvajali so se njegovi popularni moški zbori po večini s sofištičnimi vložki, dalje pet solospelov in trije mešani zbori, med njimi Ave Maria in Lepa Vida, narodna balada za soli, zbor in mali orkester, z zborovskimi solisti.

Ves značaj koncerta in proslave je bil značilen za Prelovecovo delo; tesna naslonitev na narodno melodiko, lahka čustvena glasba, ogibajoča se umstvenih problemov, pristrčna in pre-

prosta verska pesem, romantično zaokroženi spev ljubezni, žarenje rdečih rož. Pod rožami pa se skrivajo tajni dvomi, težki spomini, resignacija. Mož vrelega življenja, kakršnega smo Prelovca vedno poznali, človek organizacije in družbe, večno agilni, podjetni in v resnico verujoči fant — skladatelj žožb, pevec jeseni in harmonizator »Doberdoba — slovenskega groba!« Menda je naše življenje res niz samih paradoksov in čudežnih naključij...

Prelovec je za svoj dolgoletni trud in moči črpajočo vnemo morda vendarle spoznal resničnost verzov iz Prešernove glose: »Slep je, kdor se s petjem ukvarja...« Morda je to bridko resnico ves čas zavestno ali podzavestno nosil s seboj na veselih in žalostnih postajah svoje poti... In je svoje spoznanje odlašal in odlašal...

Na njegovem večeru so mu združeni slovenski zbori poklonili originalno diplomo, prejel je poleg mnogih vencev, obilnega cvetja in darov od javnosti tisto priznanje, ki mu je šlo in mu vedno gre. Vodil je spočetka skromno pevsko društvo s stremečim članom 25 let, ustanovil je glasbeno revijo »Zbori« in v njih ohranil premnogo gradiva za glasbenega zgodovinarja in vzpodbujal naše komponiste k živahnejši tvornosti.

Danes ni čas naklonjen ne pesmi, ne veselju... Živimo v dneh, ko so umrle melodije in so rože izgubile svoj simbol...

Politika denarja, mešetarji s slavo in resnični življenjski lisjaki — podirajo idilično domačnost dobe, ki zahaja.

Toda je doba, v kateri živimo — boljša?

Prehodno pokolenje smo, ki je čakalo na sonce in zašlo v temo. Zato ne vemo kako in kaj... Ne kam ne kod.

In v dobi sladkih melodij, vesele brezskrbni, ko smo še nosili postrani klobuk — je hodil svojo pot Zorko Prelovec.

Navduševal je, živo veriel življenju in povrh ošinil ljudi. Ljubil je Svobodo, Mladost in Svet.

In najsi bo kakorkoli: Svoji poti je ostal zvest do kraja.

Želimo mu, da bi vsemu nakljub še dolgo ustvarjal, kakor mu to velevala srčni ukaz!
Ivo Peruzzi.

Milan Skrbinšek

(K jubilejni predstavi drame Besiera: »Tiran«.)

»Slavimo torej jubilej tako, da ne bomo slavili umetnika, temveč v njem ono zvenenje lepote, ki prihaja od »goraj«, kakor je dejal Haydn.

Te besede mi je izrekel prijatelj Milan Skrbinšek pred petimi leti, in v znamenju teh besed se je vršila dramska slavnostna predstava dne 20. maja t. l. v proslavo 25 letnega odrskega dela moža, čigar ime se bo vselej imenovalo tedaj, ko bomo govorili o temeljnih sogradilcih slovenske drame, o moderni režiji pri nas in o umetniški odrski vzgoji naraščaja v Mariboru, Trstu, v Ljubljani in po podeželju.

Večer je tedaj veljal povzdigi gledališke umetnosti in je v literarno-družinski drami R. Besiera: Elizabeta Browning (»Tiran«) v polni meri dosegel svoj smoter. Že delo samo je znamenito po svoji vsebini. Glede na odigrane glavne vloge, a tudi režijsko pa je bil častni večer Skrbinška ena izmed najbolj dozorelih in pomembnih uprizoritev naše drame.

Drama »Tiran« se vrši v Londonu leta 1845. in 1846. in obravnava prav za prav življenjsko pot ene izmed najčudovitejših žen svetovne literature, izredno nadarjene, svetsko načitane in jasnovidne angleške pesnice Elizabete Barrettove (1806—1861), ki je v zgodnji dekliški dobi vsled nesrečnega padca s konja začasno ohromela, a jo je njena velika ljubezen do ognjevitiga poeta Roberta

Browninga (1812—1889) vrnila življenju in ji dala najvišji polet. Po dolgi borbi same s seboj in proti volji očeta se je l. 1846. poročila s svojim izvoljencem in preživela z njim 14 let v Florenci v obojestransko umetniško plodnem in človeško srečnem zakonu. V biserih ženske lirike, zbranih v »Portugalskih sonetih« (poslovenil A. Gradnik), je najčistejši odjeknil zvok njene globoke duševnosti, ki se je v zakonu še jasneje izživljala za vzgojo s'nka Roberta, za svobodo Italije in za dosego čim popolnejšega človečanstva. Njeno borbo z zagrenjenim očetom-tiranom pa prikazuje drama Besiera, ki je v bistvu naslonjena na dejstva in se je pri nas preimenovala v »Tiran« — menda z ozirom na vlogo jubilaranta.

Milan Skrbinšek je kreiral očeta Elizabete, Edwarda Moulton-Barreta. Vloga »mračnega in demoničnega« značaja, prikaz puritanskega blazneža, Skrbinšek kot človek, Skrbinšek kot umetnik; paradoks, izšel je iz rodbine, kjer je vladalo najbolj idilično soglasje, vsa njegova pot je hoja velikega idealista preko strmin in prepadov, vse njegovo prizadevanje je vzpeti napor kulturnega človeka s tenkoslušno notranjostjo... In evo njegove vloge: Otelo, divji ljubosumnež, dr. Humel — čudak (Sonata strahov), Oswald-paralitik (Strahovi), Judež, Holofernes — trinog, Franc Moor — razbojnik, Harpagon — skopuh, Shylok — jud, Tartuffe — svetohlinec, norec v »Kar hočete«, zločinsko-patološki Jago...

Višek njegovih želja pa je bil, igrati za svoj večer grandiozno karakterno vlogo krvavega kraljevskega volkodlaka,

Nežno perilo

Kako previdno, kako oprezno pere mlada perica, katero kaže ta slika. Gotovo ni hotela svojega finega perila izpostaviti robatemu postopku pri pranju navadnega perila, ki je bil takrat splošno v navadi. Vendar kaj koristi tudi ta opreznost, ako sredstvo za pranje ni bilo primerno tkanini. Namesto da bi bilo blago in prizanesljivo, je bilo ostro in je razjedalo tkanino.

Posneto po stari sliki

pazljivo prati

V tem oziru imamo danes veliko boljše. Nežno perilo lahko res prizanesljivo peremo z milnimi luskami LUX, ki se že v mrzli vodi tako obilno penijo. LUX odpravi vso nesnago, ne da bi pri tem niti najmanj poškodoval vlakna ali barvo tkanine.

Riharda III. — same pošastne, nagonsko sproščene, v jedru izkrivljene človeške podobe! Malo hvaležne vloge za širšo publiko — in vendar se Skrbinšek zopet in zopet vrača k njim... Ali je to globoka želja po grozi? Po zavestnem kontrastu? Ali je to ljubezen do gledališča? Milan Skrbinšek se na taka vprašanja le zagonetno nasmehne in prepušča odgovor vprašalcu.

Predstava »Tirana« je zlasti v vlogah jubilitanta, Elizabete (Saričeva), Brownin-ga (Jan), Henriete (Boltarjeva), a tudi ostalih sodelujočih doživela v dva svetova ostro risani režiji Cirila Debeved oni nehрупni, a odločni uspeh, ki zapu-šča v poznavalcih globok in viden vtisk, mestoma izražen v odobrujočem molku ali v poražni in resnobni osuplosti. Mi-

lan Skrbinšek je tega tirana kreiral z vsemi temnimi niansami in z vso zlo-čestno mimiko, ki more vtelesiti ta živ-ljenje rušeči človeški stvor. Vzvišeno-jasna in komorno plemenita podoba Eli-zabete Browningove je dobila v ge. Sa-ričevi svoj verni izraz. Jaz nisem te na-še odlične umetnice videl v bolj dovrše-ni vlogi, ki bi bila tako njena, kakor je bila njena Elizabeta Barettova.

Milanu Skrbinšku želimo na težko pot do vrha vso moč, vso njegovo doseda-njo in še večjo ljubezen do odrske umet-nosti in mnogo, mnogo zadoščenja ter vsestranske podpore od takih, ki so mu prišli na oder čestitat, a tudi od onih, katerih ni bilo opaziti ne na odru in ne v gledališču... Vse te želje iz srca pod-piše Tvoj hvaležni učenec:

Ivo Peruzzi.

Popravek.

Motto: *Ne demande point l'âge d'une femme.*

Vem, da je neodpustljivo, če lepo in mlado damo napravi neumno in hudobno pero površnega poročevalca — za celih 10 let starejšo. Še bolj neodpustljivo pa je, če se mi je to zgodilo pri ge. Metki Bučarjevi povodom mojega obrekovanja njenega soproga ob 25 letnem jubileju v zadnji nesrečni številki našega lista. »Ga. Metka Bučarjeva celih 15 let sodeluje pri delu svojega Danila«, in ne — 25 let! Že zdaj pa ji za daljno srebrno poroko še tesnejšega sodelovanja želi vdani

Ivo P.

Navdušenje

Edvard André.

irtuoz je zavrtil zadnji akord po vseh štirih strunah s tako silo, da se je zamajal veliki lesteneč. Portirji, bilijeterji in sluge so privlekli na oder cel lovorjev gozd in za to-vorni avto cvetja. On, virtuoz, je imel namreč precej bujno razraslo sorodstvo in obilo znancev. V orka-nu navdušenega ploskanja je zamrlo ginjeno šepetanje hvaležnosti iz lo-vorjevega gaja.

Občinstvo je drlo iz dvorane in se trudilo, da se čimprej prerije do garderobe in do najbližjega izhoda. Ploskanje pa se je počasi koncentriralo okrog dvanajstega sedeža sedme vr-ste na levi.

Plešast gospod je vztrajno tolkel z dlanjo ob dlan. Umetnik se je prikazal iznova pred svojim cvetličnjakom in se globoko priklanjal. Rezki aplavz so prijetno dušili mrmranje in koraki razhajajoče se množice. Gospoda, ki je tako vztrajno ploskal, se je pollašalo čedalje večje navdušenje. Umetnik, ki je stal visoko gori na odru med svojimi vencami in šopki, je začutil solzo ginjenja v očeh in je s široko kretnjo potisnil gosli pod brado. Zaigral je preprosto narodno pesemco, ki pa se je zdela komplicirana kakor n. pr. telefonska centrala glavne pošte. Pol stotine vernih poslušalcev, ki so še ostali v dvorani, pa je ganila ta pesemca v dno srca. Mojšter je zagodel zadnji pianis-simo in ves prevzet previdno odstavil lok.

Petdesetorica je bila zadovoljna, navdušenje plešastega go-spoda pa ni poznalo meje. Dvorano je iznova napolnila svet-loba, violinist se je priklanjal. Tleskanju krepko udarjajočih rok na sedežu številka 12 v sedmi vrsti na levi pa ni bilo ne konca ne kraja. Mož na odru je iznova prijel svoj instrument in odigral v popolno tišino serenado; mnogo znanja je poka-zal, vse svoje čuvstvo je izlil vanjo, saj je bil še mlad. Novo ploskanje je zagrmelo in ga prestrašilo. Odigral je komad na eni sami struni, nato še neko suito na vseh štirih. Plešasti gospod je zdaj ostal sam. Od garderob je prihajal zamolkel trušč in njegovo ploskanje je nekam čudno odmevalo v prazni dvorani.

Virtuozu so izpreletavali nežni občutki. En sam, si je mislil, kateremu sem dal vse.

Odigral je svoj lastni opus št. 5. Portirji so zehali. Še nikdar ni s takim občutkom igral te melodije o sreči in bolesti. Pri težkih akordih v štiridesetem taktu so mu stopile resnične solze v oči. Odstavil je violino.

»Glasba,« je šepnil. Nič drugega. In še enkrat: »Glasba.«

Plešasti gospod se je dvignil. Umetniku pa se je zdelo, kakor bi rasel ter napolnil dvorano in ves svet s svojo umetnostjo.

Glas je zvenel nekam votlo:

»Tudi to, seveda, gospod, tudi to. Ampak vidite, izgubil sem svoj garderobni listek, in ker sem že moral čakati, dokler zad-nji ne odidejo, sem pač...«

Virtuoz je brez besede, ves blede, izgubil za svojim cvetlič-njakom. Plešasti gospod pa je užaljen odšel h garderobi in majaje z glavo zlezal v svojo toplo, zimsko suknjo.

Odiseja in Iliada — plagiat?

Med turškimi in grškimi znanstveniki se je vnela prava vojna. Že več let so Grki nemirno gledali, kako so poizkušali Turki po izkopinah v Mali Aziji delati svoje sklepe o svetovni moči grške kulture. Zdaj pa je H. S. Selena, znan turški književnik in starinoslovec, v ankarškem listu »Ulus« proglasil Homerja za plagiatorja.

Po mnenju Selene je bil Homer sicer zelo pameten možak, toda njegova spretnost je bila le v tem, da je znal zbirati pravljice negrških kulturnih narodov in jih prenašati na Grško. Trojanska vojna je sicer res bila, toda bila je čisto drugačna, kakor jo popisuje Homer. Tudi popisovanje Odisejevih potovanj je docela izmišljeno in vzeto od drugod. To, kar naj bi bil doživel Odisej, se je v resnici zgodilo že precej stoletij prej, deloma natanko tako, deloma pa podobno, toda ne na anatolski obali, ki je zelo blizu Grčije, ali celo na vzhodni obali Črnega morja, ampak ob Perzijskem zalivu ali pa celo ob obali Indije.

Kajti, tako pravi Selena, da je Odisej obiskal Sirene, da je živel kot ujetnik čarovnice, da je nato poslal v večnost Penelopine vsiljive snubače, to beremo lahko že v listinah iz drugega in tretjega tisočletja pred Kristusom. Podobno je tudi z Iliado.

Nedavno so namreč učenjaki odkrili zelo pomembne kulturne spomenike naroda Hurov, ki so najbrže mešanica hetitsko-babilonskih plemen in so nekakšni predniki sedanjih Turkov. Medtem ko so drugi narodi opisali zgodovino svojih bogov v kratkih preprostih pravljičah, so Huri take pripovedke okrasili z vsemi mogočimi dodatki in jih zapustili svojim potomcem v obliki velikih pesnitev. Razen tega so zapustili Huri tudi velike opeke z napismi, kjer so celo popisali boji, ki so jih imeli z drugimi narodi. In na teh opekah je tudi popisana zgodba, ki se čudovito ujema s Homerjevo Iliado in ki je po zapiskih prišla iz Turkestana, kjer so nekoč prebivali predniki Hurov.

Samo ob sebi je razumljivo, da bomo dobili v vseh pravljičah in legendah starih narodov podobne motive, ki pa ne izvržajo vselej iz istega zgodovinskega skupnega vira. Zato je tudi mogoče, da je Homer samo prepesnil stare grške originalne pravljice, ki nimajo s hurskimi nobene zveze. Proti temu pa govori dejstvo, da je tudi v hurskih pravljičah zelo pomembna osebnost dvojnica lepe Helene in da nastopata v istih pravljičah dve hetitski božanstvi, ki imata v svetu bogov skoraj do pičice enako vlogo kakor bogova Kronos in Zeus pri Grkih.

Selena se je že naprej zavaroval pred očitkom, da bi Homer sploh ne bil mogel poznati hurskih pravljič. Časovno in krajevno so bili sicer Huri in Grki res zelo daleč vsaksebi, in ker v takratnih časih še niso imeli dobrih prometnih zvez, bi lahko Grki trdili, da je vsako plagiranje že zaradi tega nemogoče. Temu nasprotno pa opozarja Selena na zgodovinarje, ki so dokazali, da so bile predzgodovinske zveze Grkov s Hetiti zelo tesne in da so imeli Grki in Hetiti okoli leta 1400. pred Kristusom celo skupnega kralja, saj se je takrat širilo hetitsko kraljestvo skoraj do vrat dandanašnjega Carigrada. Razen tega je treba upoštevati tudi to, da ni samo Ho-

mer prenašal hetitskih pravljič za svoj narod. Tudi Heziod je dobil od Hetitov pravljico o kralju Midi, ki se mu je izpremenilo v zlato vse, česar se je dotaknil. Računati moramo s tem, da se bo celotna grška prazgodovina in mitologija izkazala kot ogromen plagiat...

Vsekako se bodo Grki, ki so pri tem najbolj prizadeti, branili trditve, da je bil njih najstarejši narodni pesnik naveden posnemovalec, ki je kradel svoje pesnitev iz pravljič starih azijskih narodov. Radovedni smo, kako bodo Grki zavrnili iznajdljivega Turka in v kakšni obliki, s kakšnimi komentarji bodo kmalu brali dijaki Homerja in druge grške klasike.

Hiše na tekočem traku

Naj si mislimo o tekočem traku karkoli: dejstvo je, da se je izkazal povsod, kjer so ga uvedli, da je zmanjšal in poenostavil režijo, pri tem pa povečal produkcijo. Brez izdelovanja v serijah se avtomobil ne bi bil nikoli tako uvedel, kakor dandanes, in ostal bi bil še zmerom luksuz za veliko večino prebivalstva. Če slišimo, da stane dandanes v Ameriki avto, ki je stal pred dvajsetimi leti pet tisoč dolarjev, samo še petino tega zneska, pa je dosti udobnejši in hitrejši, kakor je bil takrat, bomo lahko najbolje ocenili pomen tekočega traka.

Razvoj avtomobilske industrije je postal vzor za mnoge druge produkcijske panoge. Povsod, kjer je treba izdelovati kakšen predmet v množinah za take cene, da si ga lahko vsakdo nabavi, se uveljavlja tekoči trak in produkcija nikoli ne upade, ampak naraste. Kajti nizke cene omogočajo večjemu številu ljudi, da kupujejo stvari, ki so bile prej dosegljive samo nekaterim izbrancem. Pomisliti je treba samo na fotografske aparate, na radijske aparate in podobno.

Tudi v stavbarstvu se že čuti ista tendenca, kajti lastni dom je že davno postal potreba mas in ideal vsakega posameznika. Zlasti se kaže v zadnjih desetletjih želja po skromnejših domovih v okolici mest. Čedalje bolj se širijo dolge, lepe kolonije manjših in večjih vil, ki so s svojimi velikimi vrtovi najbolj zdravi pa tudi najlepši predeli teh mest.

S stopnjevanjem zidanjem takih hiš se je pa tudi zelo izpremenila tehnika zidanja in z njo vred uporabljeni material. Stavbarstvo prehaja čedalje bolj v dvojno deljenje materiala. Vsaka stena ima dve nalogi: da nosi in da zapira, to se pravi, da izolira svojo notranjost za toploto in zrak. Stena iz opeke sicer združuje v sebi obe nalogi, toda v bistvu je le slaba kompromisna rešitev. Ker se nosilnost poveča s kompaktnostjo, izolacijska zmožnost pa s poroznostjo, se pri opeki zmanjša nosilnost na škodo izolacije.

Nova stavbarska tehnika premaga to pomanjkljivost na ta način, da razdeli steno v dva dela, v noseči in v izolacijski del. Za oba dela uporabi snovi, ki svojim zahtevam najboljše ustrezajo. Noseči del stene napravi iz jekla, izolacijski del pa iz raznih

lahkih snovi, ki so najboljši izolatorji. S temi besedami je seveda naznačen samo princip, ki se da na razne načine kombinirati in izpreminjati. Pri visokih stavbah je noseči del orjaško jekleno ogrodje, ki ga potem izpolnijo s primernim materialom za stene. Tako so zgradili že hiše s sto nadstropji.

Pri gradnji manjših hiš pa gredo moderni stavbeniki že precej dalje. Tam je nosilec hkratu tudi zunanja stran stene. Tako so prišli do stavb iz jeklenih plošč, ki jih z vijaki povežejo, da dobimo tako nekakšno »zunanjo kožo« hiše, ki hkratu nosi in zapira. Jeklene plošče so znotraj obložene z najboljšimi izolatorji in tvorijo tako polnovredno steno z vsemi dobrimi lastnostmi, ki jih moremo zahtevati.

Ko je prišel razvoj že tako daleč, lahko pričakujemo, da bomo že kmalu dobivali v serijah izdelane hiše. Saj že dandanes dobivljajo nekatere tovarne take stene v določenih razsežnostih, da jih je treba samo še postaviti na temelje in jih povezati. Ko bo ta način izpopolnjen, bomo kmalu lahko dobivali cele hiše, ki jih bomo lahko postavili v nekaj dneh. Pred sedanjimi bodo imele to prednost, da bodo cenejše, priročajne in hitro zgrajene. Dale se bodo tudi prenašati. Ker jih bodo izdelovali v tovarnah, zidanje ne bo več odvisno od vremena.

Prvi poizkusi takšnega izdelovanja hiš — izprva manjših — so že za nami in so se dobro obnesli. Hiše so udobne in tudi razmerno poceni. Ko se bo njih izdelovanje pomnožilo, bodo seveda še dosti cenejše, kakor smo to videli pri avtomobilih. Verjetno je, da si bomo lahko že v dveh, treh desetletjih gradili lepe hiše, ki ne bodo nič dražje kakor so zdaj preproste lesene stavbe.

Seveda pa pri tem izdelovalci takih hiš ne bodo smeli nečesa pozabiti. Poslopja bodo morala biti kolikor mogoče različna, da ne bodo učinkovala preveč dolgočasno. Čeprav bodo izdelana v serijah, bodo vendar morala imeti na sebi nekaj svojrskega, individualnega. Kajti iz vsakega doma, ki hoče biti resnično domač, mora dihati nekaj več kakor pa — tovarna.

ZANIMIVOSTI.

S poizkusi so dognali, da človek lahko brez škode prenese porast hitrosti za 43 metrov v sekundi.

Le 20% ozemlja Združenih držav so doslej natanko premerili za zemljevid.

Kitajci zelo spoštujejo svoje starše. Najlepši dokaz je to, da pošljejo Kitajci, ki živijo v inozemstvu, svojim staršem domov vsak teden 4 milijone dolarjev.

Par kuncev ima lahko na leto 500 potomcev.

V Rusiji govore okoli 150 raznih jezikov.

V Angliji pride ena zločinka na osem zločincev.

V Kaliforniji vrtajo za petrolejem 2500 metrov globoko.

Najbolj vroč kraj na svetu je »Dolina smrti« v Kaliforniji. Tam so namerili v senci 56,6° Celzija.

Združene države pridelajo polovico vsega tobaka na svetu.

Povprečna globina oceanov je 3800 metrov.

ELIDA KREMA IDEAL

Ali se morajo okoli ust, okoli oči in na sencih opaziti prvi znaki, ki pričajo da vene Vaša mladost? Na ženi se ni treba nikoli videti koliko je stara, ako se pravočasno neguje in uporablja dobro kremo. Elida krema Ideal odstrani male gubice in nečisto kožo. Ona vsebuje hamamelis, kateri poživi in obnavlja kožo. Kdor redno uporablja to kremo, ostane mlad, ostane lep!

Solnce in

NIVEA

idealno združena, naredita polt lepo rjavo. NIVEA in solnce se vzajemno izpopolnjujeta! Polt, ki je z NIVEA-CREME negovana, omogoča solncu, da lahko zdravilno deluje, hkrati pa odpira nevarnost solnčarice. Natrite se večkrat in izdatno!

NIVEA je res poceni:

NIVEA-CREME: Din 3.50, Din 6.—, Din 12.—, Din 25.—.

NIVEA-OLJE: Din 20.—, Din 35.—.

Ker ima NIVEA v sebi EUCERIT, prodre globoko v kožo. Odtod izvira tudi njeno blagovito delovanje. NIVEA se zato ne da z ničimer nadomestiti.

Domišljija na vojni stezi

Vojskovodje nekdanjih časov so bili trezni možje. Nekoliko romantike je bilo v njih — morda tudi nekoliko domišljije — toda mislili so nekako tako kakor šahovski mojstri. Zanje so bile vojne enote samo figure, ki jih je bilo treba po potrebi prestavljati. Kdor je bolje in hitreje mislil, ta je ostal zmagovalec.

V zadnjih desetih letih se je pa v vodstvo vojske vmešala tudi domišljija. Morda pride tudi kmalu čas, ko bo najboljši vojskovodja — dober fantast.

Megla »fata morgana«.

Siv dan meseca marca 1935. Stojimo južno od Herleya in čakamo. Herley leži ob železniški progi London—Brighton. Železnica gre precej natanko od severa proti jugu. Neba ne vidimo. Nad železnico, nad vso pokrajino je razprostrta gosta megla, ki čudno valovi. Ponekod je megla višnjeva, potem spet zelena. Na nekaterih krajih rumena in oranžna. Za grmovjem čepo vojaki poleg čudnih jeklenih posod. Iz posod se dviga naravnost kvišku tanek dim. Zdi se nam, da smo prišli v preizkuso ležeče tovarniško mesto. Povsod sam dim, dim...

Nekdo pravi:

»Šala je že precej stara. Če se ne motim, so že stari Bizantinci poznali umetno meglo. Kitajci so se z njeno pomočjo celo uspešno bojevali...«

Pravijo nam, da je proga London—Brighton zamegljena. No, da. To poznamo.

»Ali mislite res, gospod polkovnik, da letalci, ki se bodo dvignili v Croydonu, ne bodo odkrili železnice in megle?«

Suhi polkovnik mane krčevito svoje koščene roke. Imenitne volje je.

»Videli bomo. Ali so vam že povedali, kako se imenuje ta nova megla?« nas vpraša.

Smejemo se.

»Megla je megla. Imena se hitro dobe. Dobra ali slaba.«

Polkovnik nas čudno pogleda.

»Megla ima novo ime. Nekoliko pravljичno zveni. Nekateri ji pravijo 'Vizija I-A'. Jaz bi ji rekel 'fata morgana'.«

Kaj so povedali letalci.

V sivini jutra se je dvignilo v Croydonu dvanajst bombnih letal. Vsako ima osem bomb s seboj. Skupaj šest in devdeset prijaznih hrušk, — dovoli, da lahko poženejo železnico v zrak. Le-

talci imajo nalogo, da »železnico London—Brighton pod vsakim pogojem in brez ozira na sovražnikove napade razbijejo.«

»Bombe« so navadne signalne bombe. Posebna četa vojakov jih potem pobere. Najdišča zaznamujejo na zemljevidu. Na zemljevidu se potem vidi, kako je letalec rešil svojo nalogo.

Opoldne je megla izginila.

Vodja letalcev je prihitel po cesti z motorjem. Dobre volje je.

»Naloga za otroke, polkovnik,« je dejal. »To naj bo megla? Saj se skozi njo vendar vse vidi! Vsak travnik, vsak gozd, vsa železnica... kakor na lepo zarisanim zemljevidu. Leteli smo po kompasu — čeprav skoraj ni bilo potrebno. Ali stavite, da je železnica najmanj na sedmih krajih podrtja?«

Pilot enega izmed bombnih letal se tudi izrazi zelo skeptično o »novi iznajdbi«. Stara megla je bila boljša in gostejša. Vraga — človek je vrgel petdeset bomb, in komaj ena je dobro zadela. A to? Ne. Ta megla ni dosti prida.

»Captain, ali ste torej dobro videli vso pokrajino? Vzlic megli?«

»Izvrstno, polkovnik. Na 800 metrov smo šli. Upam, da sem napravil nekaj dobrih slik. Sicer bomo pa jutri videli.«

Kaj je povedal »zemljevid zadetkov«.

Pozno popoldne je prišel naposled častnik, ki je vodil oddelek za iskanje bomb. Od 96 bomb so jih našli 90. Najdišča so bila lepo zaznamovana na zemljevidu. Tu je bila železnica London—Brighton. Tu so padle prve bombe... 42 kilometrov od proge... 42 kilometrov!... Poslednje so bile 64 kilometrov daleč.

»Prekletost iskanje je bilo, polkovnik. Če ne bi bili videli letalcev, ne bi bili nobene bombe našli. Še nikoli ni kraljevski eskadron tako slabo opravil svoje naloge... ob tako lepem dnevu.«

Letalci si vsi presenečeni ogledujejo zemljevid. Ni mogoče. Pa vendar se ujema. Naposled reče mlajši častnik:

»Sam hudič naj se tu spozna... Polkovnik, saj dobro poznam progo. Tam, kjer železnica zavije, sta dva velika gozda. Natanko sem pomeril na zapadni rob vzhodnega gozda... in po vašem naj bi bila bomba štev. 11 padla 44 kilometrov zapadno odondod? Ali sem — zmešan?«

Polkovnik se smeje. Res od srca.

»Megla 'fata morgana'« reče. »Z različnim barvanjem smo dobili prelepe pokrajine, ki so pravim tako podobne, da lahko preslepe človeka, ki izuma še ne pozna... Toda moji ljudje so še začetniki. Prihodnjiki bom vzel prave slikarje. Ljudi, ki imajo dovolj domišljije... Ti

mi bodo narisali v zrak najlepše škotske pokrajine — samo da te škotske pokrajine ne bodo ležale na Škotskem, ampak v Walesu...«

V kratkem bodo slikarji-pokrajinarji risali z meglo. Morda bodo fotografi z infrardečimi žarki piloti in — pripovedovalci pravljic vojskovodje? Čudna reč nastane, če se ljudje, ki imajo dovolj domišljije, začno ukvarjati z vojno tehniko.

Možak z dolgo puško.

Na starih slikah vidimo pogosto Arabce v belih burnutih z dolgimi, zelo dolgimi puškami. V stari Ameriki bi bili Indijanci takega Arabca najbrže imenovali 'Dolgo cev'. In zadnjič sem videl moža s tako puško. Le nekoliko daljša je bila kakor najdaljše arabske puške. Zdelo se mi je kakor prav velika, debela, nerodna ribiška palica. Samo čisto ravna je bila. In — pet metrov dolga. Pomislite, kakšna mora biti pet metrov dolga puška...

S to puško je mislil možak streljati. Tega žal ni maral storiti vprično mene. Škoda. Zelo bi me bilo zanimalo. Ko je šel dalje, sem videl, da je imel nenavadno široka ramena, — zlasti desna rama je bila vrazje velika.

Nekaj dni nato mi je rekel neki prijatelj:

»... Aha, nove puške za letala mislite? No, zdaj delajo z njimi poizkuse... Zelo dobre uspehe kažejo. Puški streže en sam človek. Tehta pa to orožje komaj 186 funtov. Prav lepo se da z njo streljati.«

Menil sem, da mora biti tako dolga cev samo potrata energije. Saj hočejo napraviti moderno orožje čim krajše?

Moja prijatelj se je v vojni boril s fanti iz Teksasa. Tudi njihovega zateglega narečja se je navadil.

»He, mož,« mi reče, »saj se vam niti ne sanja, kako strelja ta cev. Hm, ne mislim na navadno daljavo, ampak tako — recimo na 6800 metrov... Nikar me tako ne glejte! Zadeva je preračunana na to daljavo. Vdelan ima imeniten daljnogled, da ujame vanj svoj cilj. Potem pritisne možak na petelina, pa se sproži.«

»Prav. In kolikokrat lahko ustrelji? So-dim, da mora imeti puška tudi magazin.«

»Seveda ga ima. Hm, in kakšnega! Kakor kakšen pelikanov kljun. Osem strelcev. Lepo in gladko, osem strelcev.«

»Skomizgnil sem z glavo. Oprostite mi — tega pa ne razumem. Osem strelcev. Zdaj si že razbijaajo glave, kako bi napravili strojnico, ki ustrelji šesttisočkrat na minuto, vi pa ste navdušeni nad — osmimi strelci. Saj to nič ni!«

»Čakajte, mož. Več vam ne morem povedati. Toda, veste — vsak tak strel učinkuje kakor strel 28-centimetrski

Mleko je dobra hrana, ampak ...

... niti najbolj potrpežljiv človek bi ga ne
mogel piti vsak dan. Človeški želodec ne
prebavi lahko samega kravjega mleka. Toda
tudi najbolj občutljiv želodček lahko prebavi
močno in zdravo Kneippovo sladno kavo.

Kneippova

se prilega vsem!

eksplozivne granate. Veste, ni tako preprosto, kakor si mislite. Ptiča ne vidite — morda ga niti ne slišite, toda možak s svojim daljnogledom — ta vojak-zvezdogled — že ustrelji — in pol bataljona gre v zrak... ali pa jeklen tank... ali pa... Ne, žal mi je, več ne smem povedati. Naboj je najstrožja skrivnost.

Ali ste že kdaj brali pravljico z vzhoda, kjer strelja možak s čarobno puško? V Basri sedi, in čarovnik, ki ga hoče ustreliti, sedi nekje v Mosolu. Ne, nikakršen petrolejski kralj ni. Takrat je bil svet še pameten — in možak v Basri zadene hudobnega moža v Mosolu...

Dandanes smo že skoraj tako daleč, da možaku v Mosolu ni več potrebno, da bi bil hudoben. Toda fantazija v vojnih tehnikah se na to prav nič ne ozira...

Mož, ki je trd kakor jeklo.

In potem leži nekje v strogo zavarovanem vojaškem magazinu v srcu Anglije neko letalo.

Ali poznate zgodbo o leteči preprogi? Torej — nekaj takega je. Leteča preproga brez potnika. To se pravi — popotnika ima ta preproga. Čudno oblikovane potnika iz jekla in železa. Res bi lahko rekli — mož, ki je trd kakor jeklo. Tudi duše nima. Zato bo imel bodočnost. Kaj pomeni dandanes duša?...

Nekje — daleč zdaj — v betonirani sobi sedi mož. Zraven njega stoji aparat z mnogimi gumbi, svetilkami in majhnimi antenami in vsem, kar je še potrebno. In ta mož dobi obvestilo: »Sovražni letalci se bližajo ob Temzi...« Prav nič se ne razburi. Pritisne, recimo, na višnjeve gumb. Vrata zavarovanega magazina v srcu Anglije se na stežaj odpro, in letalo — leteča preproga — prileze iz njega. Drug pritisk — motor začne delovati. Spet nov pritisk — mož, ki ima jeklene živce, se dviga v zrak... Čedalje više in više... zleze na 10.000—15.000—17.000 metrov — in potem šele je v pravem zaletu. Pred njim začne bežati štirideset temnih pik proti zapadu, a stekleno možjevo oko se začne iskriti. Iz višine 17.000 metrov plane kakor jastreb navzdol... pri 6000 metrih začnejo njegove štiri strojnice klopotati kakor blazine. Čudovito preračunan obseg delovanja imajo. Tropo tujih letal razprše kakor kopicu muh. Tisto, ki ga ne zadenejo, poizkuša uiti...

Smešno, v betonski hiši zaznamuje drobna igla prav natanko polet beže-

čih... In pritisk na gumb požene letalo brez duše za njimi... Brez prestanka delujejo strojnice... dokler se igla v samotni sobi ne pomiri. Potem pa pravi zadovoljni mož: »Dobro je, letalo se lahko vrne...« — in jeklena pošast se požene proti domu, zleze v svojo garažo in prespi svojo zmago... Pravljica? Ne. Strašna, gola resnica. Robot v letalu. Sovražnik človeštva — besneči stroj.

In pravijo, da je ta stroj šele v povojih.

Govoril sem s starim, zaslužnim častnikom.

»Tudi nekoč,« mi je rekel, »so imeli vojne. Zdi se mi, da so se morali ljudje med seboj boriti že v ledeni dobi. Toda — to je bil boj moža proti možu. Dandanes? Dandanes misli vsakdo samo na umor množic. Vprašam vas, kaj bo z nami, če se bo človeška domišljija polastila vojne obrti?«

Molčal sem in mislil na nemškega pesnika. Ta je napisal nekoč pravljico, ki je imela naslov »Uklenjena domišljija«. Zdi se mi, da v tej pravljici zapro domišljijo. In v tilihih urah sanjam o tem, da bi nekdo — kakšen velik človek — uklenil domišljijo v vojno tehniko... in da bi možak, ki ima ključ ječe, utonil in vzel ključ s seboj.

Toda to so žal samo sanje.

ARKADIJ AVERČENKO:

Muhavost mode

V elegantni sobi grofa Byrdina je zazvenel kratek vzklík. Grof Byrdin je gledal s široko odprtimi očmi najnovejšo številko pariške modne revije »Femina«.

»Tako je!« pravi zamolklo.

Vzel je revijo in hitro stekel v budoar svoje žene.

Grofica Natalija, prijetno debela lepota v turški otomani in brala najnovejši francoski roman. Visoke, polne prsi so se ji dvigale, polne lakti so bile gole in tako bele kakor moderna domača halja, ki jo je nosila. Njene na pol oble, kakor izkle-

sane noge bi mogle očarati vsakega moža. Takšna je bila Natalija Byrdina, kraljica mode v glavnem mestu.

*

Grof je privihral v budoar svoje soproge in zaklical:

»Grofica, ali ste brali najnovejšo »Femina«? — Ne? Potem takoj prečitajte tole modno poročilo!«

Natalija mu je iztrgala časopis iz roke in srce ji je močno bilo, ko je čitala:

»V bližajoči se sezoni bo spet moderna vitka linija. Postave dam à la Rubens, ki so imele v prejšnji sezoni toliko uspeha, bodo brez dvoma izginile iz mode.«

Grofici je klonila glava. Ozrla se je na svoje lakti, na svoje noge, na svojo postavo, potem pa je tiho rekla:

»Dragi... razumi, jaz vendar nisem kriva... Ne zapusti me!«

Grof je nervozno hodil gori in doli.

»Ne glej tako mračno,« je prosila grofica, »bodi vendar pameten... Če hočeš... odpotujeva odtod... Grem s teboj na konec sveta...«

»Tudi na konec sveta se bo prerinila moda. Povsod bodo zaničljivo kazali nate. Zakaj zdaj je v modi vitka linija in tvoja postava à la Rubens je nemoder-na.«

»Dragi,« je odvrnila grofica, »morda pa se moda ne bo izpremenila?«

»Nesmisel,« je pripomnil grof, »moda se bo izpremenila... Naša hiša je bila vedno odločilna za modo, in zdaj ne morem prirediti nobenih zabav, ko moja žena nima moderne linije.«

»Grof,« je šepetala grofica, »vse bom storila, da shujšam in bom spet »moderna dama.«

Grof jo je pogledal, jo hladno poljubil na čelo in brž zapustil budoar.

*

Direktorica »lepotnega salona«, madame Lucy, je srečala grofa Byrdina s prijaznim smehljajem; ko pa je opazila njegov mračni obraz, je prestrašena vprašala:

»Gospod grof, ali se je morda grofici kaj primerilo?«

Grof ji je pomolil številko »Femine« in dejal:

»Prosim, berite!«

Ko je madame Lucy poročilo prebrala, je pripomnil:

»Madame, morate mi pomagati!«

Po dolgem premišljevanju je rekla direktorica:

»Grof, grofica mora shujšati!«
 »In kakšna sredstva so za to?« je
 brz vprašal grof.
 »Dala vam bom čaj za hujšanje... in
 potem morate grofico neprestano jeziti
 ... Od vedne jeze bo tudi shujšala.«
 »Dobro,« je odvrnil grof, »ravnal se
 bom po vaših nasvetih. Ljubim sicer
 svojo soprogo in sovražim tako imeno-
 vane prizore, toda z namenom jo bom
 žalil... Kaj ljudje ne počenjajo vse mo-
 di na ljubo!...«

Ko je stopil grof popoldne spet v bu-
 doar svoje žene, je rekel jezno:
 »Kaj spet ležiš? Vstani, lenoba!«
 »Grof,« je odvrnila grofica, »spozab-
 ljate se!«
 »Pij svoj čaj in ne govori toliko...
 Ne morem razumeti, kako je mogoče
 ves dan ležati na divanu in brati bedaste
 francoske romane... Dandanes je treba
 delati, denar služiti in ne biti možu v
 breme!«
 »Ampak dragec!... Imava rento —
 300.000 mesečno... Čemu bi delala?«
 »Čemu? Ker si neumna!«
 »Grof!«
 »Z večanjem mi ne boš imponirala...
 Veš — oskrbel sem si majhno prijatelj-
 co, preljubko deklico... In zvečer ti ni
 treba čakati name — pojdem v klub.«
 Hladno je odšel iz sobe. Zunaj pa se
 je prijel za glavo in zaklical:
 »Samo zaradi mode prinašam to žr-
 tev...«

Mlada grofica je dan za dnem bolj
 bledele in hujšala, in grof je bil srečen,
 da bo Natalija dobila spet »moderno« li-
 nijo.
 Nekega dne je prišla spet nova »Fe-
 mina«. Grof je list nervozno odprl in
 čital v svojo grozo:
 »Moda se naglo izpreminja. Nova mo-
 da — vitka linija — se ni mogla trajno
 vzdržati. Po dveh mesecih je izginila.
 Zdaj bo spet polna žena à la Rubens v
 modi...«
 Grof se je sesedel v naslanjač in za-
 klical obupan:
 »Strašno... zdaj je žena spet nemo-
 derna... Tega udarca ne preživim!«
 Zgrabil je revolver, sprožil in se zgru-
 dil mrtev na tla...
 Čujte, kaj vas uči ta mala zgodbica,
 možje:
 Možje, ne silite svojih žen, da naj
 ustrezajo vsem muham mode!

Proti malokrvnosti, bledici, osla- belosti in pomanjkanju teka je

»FERRODOVIM«
 preizkušena in zanesljiva
 zdravilna specialiteta.

»FERRODOVIM«
 je sladko in prijetno zdra-
 vilno za slabotne in zao-
 sta e ctroke, zlasti za
 otroke, ki ne marajo jesti.

»FERRODOVIM«
 je zdravilo za ž. ne, ki po
 porodu zaradi izgubljen
 krvi oslabe, kakor tudi
 za tiste, ki izgube zaradi
 malokrvnosti svoje redno
 mesečno perilo. Za dober
 uspeh zadostujejo 2-3
 steklenice.

»FERRODOVIM«
 razpošilja po povzetju
 Mr. Ph. D. Mrkušić, le-
 karnar v Mostaru (Prlm.
 banovina)

Cena 1 steklenici Din 40,-
 3 steklenicam Din 110-
 franko.

Dobiva se tudi v lekarnah.

Oglas reg. pod
 števil. 6682/32.

MODROST SMEHA.

Mark Twain.

Med najboljšie reči na svetu spada
 smeh. Gube na človekovem obrazu
 ne bi smele biti nič drugega kakor
 sledovi smeha.

Prvi april. To je dan, ki bi nas mor-
 ral spomniti tega, kar smo ostalih tri
 sto štiri in šestdeset dni.

Poskusimo živeti tako, da bodo ob
 naši smrti še celo grobarji jokali.

Odkritje Amerike je bilo res nekaj
 čudnega, toda še bolj čudno bi bilo,
 če Amerike ne bi bili odkrili.

Rajši poslušajmo, da nas kdo dva-
 najkrat ozmerja, kakor da bi se
 nam enkrat prilizoval.

Kdor je plašen, zahteva desetino
 tega, kar bi rad imel; kdor je pogu-
 men, zahteva dvakrat toliko in se
 potem zadovolji s polovico.

Prijatelj in sovražnik se morata
 združiti, da užalita človekovo srce.
 Sovražnik raznaša obrekovanja, pri-
 jatelj pa nam jih prinese na ušesa.

Srečo prenašati zna le malo ljudi;
 mislim namreč srečo svojega bliž-
 nega.

Če zaničujemo boga drugih, priča
 to, da nam manjka spoštovanja.

Banovinska ikalnica bosens- kih in perzijskih preprog v Sarajevu

Vam nudi svoje prvovrstne ročne iz-
 delke tudi na dolgoročno odplačilo.

Pismena naročila na naslov:

Tkalnica v Sarajevu, ulica 6. no-
 vembra, št. 11, ki daje tudi vse
 ostale informacije.

Prodajalnice:

Zagreb, Gundulićeva št. 3;
 Beograd, Knez Mihajlova št. 53;
 Dubrovnik, Placa kralja Petra.

Dame, ki želijo imeti moderno frizuro
 tudi v vlagi in vetru — brez prhljaja,
 uporabljajo Fixit-kremo z zlato etiketo.
 Gospodje, ki želijo imeti lepo frizuro
 in pazijo na svojo zunanost, uporab-
 ljajo Fixit-kremo s srebrno etiketo. —
 Fixit se dobi v vsaki drogeriji, parfumeriji
 in lekarni.

Pri svojem brivcu zahtevajte

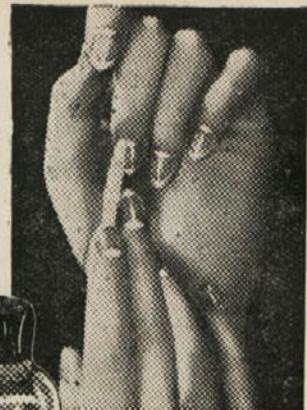
FIXIT-KREMO!

Steklenice s 50 g 100 150 g
 po 12 din 18 din 24 din

Preprodajalci visok popust! Zahte-
 vajte cenik!

Fixit Co. Ltd. London-Paris

Samoprodaja za Dravsko banovino:
 Fixit Celje, poštni predal 21.

CUTEX za lepe nohte

»Cutex«, sredstvo za odstranjevanje
 kože okoli nohtov in za snaženje
 nohtov, je temelj dovršene nege
 nohtov; uporabljajte ga za oblikova-
 nje kože in za snaženje nohtnih
 koncev.

Prejšnjo polituro odpravite z odstra-
 njevalcem stare politure »Cutexom«.
 Z njim si ohranite kožico voljno in
 nolihte v najboljšem stanju.

Uporabljajte eno izmed najbolj pri-
 ljubljenih barv tekočega laka »Cutex«.
 »Cutex« je čišlan zaradi tega, ker se
 dolgo drži, ima poseben lesk in ga je
 lahko uporabljati.

CUTEX

Zdravljenje preko- merne debelosti

Vzrok debeljenja je največkrat uživa-
 nje preobilne in nesmotno sestavljene
 hrane ob nezadostni zaposlitvi miši-
 čevja. Pri moških tiči vzrok debeljenja
 često tudi še v preobilnem uživanju al-
 koholnih pijač, pri ženskah pa se po-
 javlja zlasti v prekoračenem 25. letu
 starosti. Sredstev proti preobilni debe-
 losti ne manjka. Takšna so n. pr. izdat-
 no gibanje mišičevja, sport, mehanična
 sredstva (masaža), elektrika, parne ko-
 peli itd. Vendar pa vemo, da imajo te
 metode vsaka tudi svojo slabo stran,
 škodljiva pretiravanja in celo nevarno-
 sti za zdravje. Slatinske tablete za huj-
 šanje, ki so sestavljene iz zdravilnih
 mineralnih soli in neškodljivih ekstrak-
 tov zdravilnega rastlinstva, odstranju-
 jejo brez najmanjše neprijetnosti vse
 pojave in znake čezmerne debelosti.
 Mladiško sveže se torej počutite, ako
 uporabljate Slatinske tablete za hujša-
 nje, ker izgine odvišna maščoba s tre-
 buha, s stegen, izpod brade in z vratu,
 izkratka povsod, kjer je doslej kazila
 zunanost, pa tudi z notranjih organov.
 Nenormalna teža prične padati, telo
 postane vitko in lahko in daje v pridob-
 ljeni novi prožnosti zopet veselje do
 življenja. Slatinske tablete se dobe v
 vseh apotekah: 50 tablet Din 24.—, 100
 tablet Din 39.— in 200 tablet Din 69.—.

R. S. br. 27.494, 28. XII. 1934.

Dva kavalirja.

Španski kralj Filip II. se je rad potikal po Escorialu v preprosti obleki.

Neki dan je prišel v Escorial možak iz mesta Avile, da bi si ogledal galerijo slik. Tedaj je opazil nekoga, ki je stopal po dvorani, in ga prosil, naj ga vodi od slike do slike in mu pove o njih kaj zanimivega. Neznanec mu je rad ustregel in mu je marsikaj povedal, Avilec pa ga je verno poslušal. Nazadnje je rekel:

»Hvala, da ste me tako lepo vodili. Jaz sem Pedro Garcia, trgovec iz Avile. Če vas bo kdaj zaneslo v moje mesto, ne pozabite priti k meni. Ponudil vam bom kozarec dobrega vina.«

»To je zelo lepo,« je odvrnil vodnik. »Jaz sem pa Filip II., španski kralj. Če vas bo kdaj zaneslo v Madrid, vas prosim, da me obiščete, in tudi vi boste dobili kakšen kozarec še boljšega vina...«

Potem je pozdravil in pustil presenečenega trgovca samega.

Prvi honorar.

Založnik Schlesinger je dal skladatelju Dessauerju za nekaj romanc lep honorar. Srebrno uro.

Čez nekaj časa pa je prišel Dessauer k založniku in mu očital:

»Slišite, vaša ura sploh ne gre!«

Založnik ga je nekaj časa mirno poslušal, potem pa mu je odgovoril:

»Ali mislite mar, da vaše romance gredo?«

Pameten odgovor.

Angleški diktator Oliver Cromwell je bil zelo hud, če se mu je kdo upiral ali pa ga ni razumel. Z nekim svojim dvorjanom se je nekoč zaradi neke malenkosti zelo dolgo prepiral, potem pa mu je jezen zabrusil:

»Ne vem, ali si ti nor ali jaz?«

»No, norega služabnika bi najbrže ne imeli v službi!« je odvrnil dvorjan in pripravil s tem jeznega Cromwella do smeha.

Prepozno.

»Zakaj imaš vozle na robcu?«

»Da ne pozabim, da sem se vpisal pri trezni mladini...«

»Saj si vendar pravkar izpil kozarček konjaka!«

»Da, da... žal opazim vozle vselej šele takrat, ko si z robcem obrišem usta.«

Medeni tedni.

»O, Janez, kaj je še na svetu razen ljubezni?«

»Nič, srček, nič! Čakaj, kaj pa je danes za kosilo?«

Pri modistki.

»Brala sem, da ste dobili pet sto novih klobukov...«

»Da, milostna!«

»Ali bi jih lahko pomerila?«

Govornik.

»Gospodje, dvignil bom svoj glas, da se bo slišalo po vsej državi, od meje do meje, od severa do juga, od vzhoda do zahoda, da, celo še onstran meja...«

Glas iz ozadja:

»Prosim, glasneje!...«

Zdaj pa ugrabaj!

»Oče, zakaj imenujejo ženske slabotni, moške pa močnejši spol?«

»Saj to ni vselej res, sinko! Slabotni spol je pogosto močnejši spol zaradi slabotnosti močnejšega spola do slabotnega spola.«

V šoli.

Mali Jurček pogrukuje črko 'r'. Učitelji ga hoče naučiti pravega izgovora in mu ukaže:

»Jurček, reci 'prašič'!«

»Komu pa? Ali vam?«

Mož in žena.

»Blazen sem bil, ko sem se ženil s teboj.«

»Da, ampak jaz sem bila zaljubljena vate in tako tega še opazila nisem.«

Srečni mladenič.

Mladenič je obljubil svoji deklici, da ji pošlje za god toliko vrtnic, kolikor ji prisoja let. Cvetličar je pa bil njegov dobri znanec in je pridal šopku še deset vrtnic. Mladenič še danes ne ve, zakaj ga je deklica pustila.

Ni izgovoril do konca!

»Kako ste prišli v ječo?«

»Kihnil sem...«

»No, za to vendar ni ječa!«

»... in nočni čuvaj se je prebudil...«

Moderna.

Romeo: »Moja draga, edina, na rokah vas bom nosil!«

Julija: »Ah, kako ste starinski. Meni bi bilo ljubše, ako bi me vozili v avtu!«

Sportnik.

»Imate 42 stopinj vročine!« je vzdihnil zdravnik.

Sportnik mirno: »In koliko je svetovni rekord?«

FLIT izdelan po znamenitih receptih — uničuje zanesljivo.

ZAHTEVAJTE IZREČNO FLIT V PLOMBIRANIH, ORIGINALNIH ROČKAH

Esperanto.

»Slišal sem, da govori vaša hčerka esperanto. Ali govori perfektno?«

»Da, kakor da se je tam rodila.«

Nesrečno ločen.

»Ti si torej srečno ločen od svoje... od svoje...«

»Ločen sem. Pred sodiščem sem izdal ime človeka, ki me je žena z njim varala.«

»In — — —?«

»In ta me je tožil zaradi obrekovanja in moja bivša soproga je storila isto.«

»To je neprijetno.«

»Da bi svojo trditev o njeni nezvestobi podkrepil, sem pred sodiščem povedal, da sem hodil z njo, še preden se je ločila od svojega moža. In zdaj mi grozi njen prvi mož, da me bo ubil.«

»Iz ljubosumnosti na svojo bivšo ženo?«

»Ah, ne. Njega samó jezi, da se je svoj čas izvršila razporeka samo zaradi njegove krivde in da mu je zato sodišče prisodilo večje alimente. Moja izpoved pa je dokazala, da je bila najmanj polovica krivde na njeni strani. Zdaj pa je

EAU DE COLOGNE

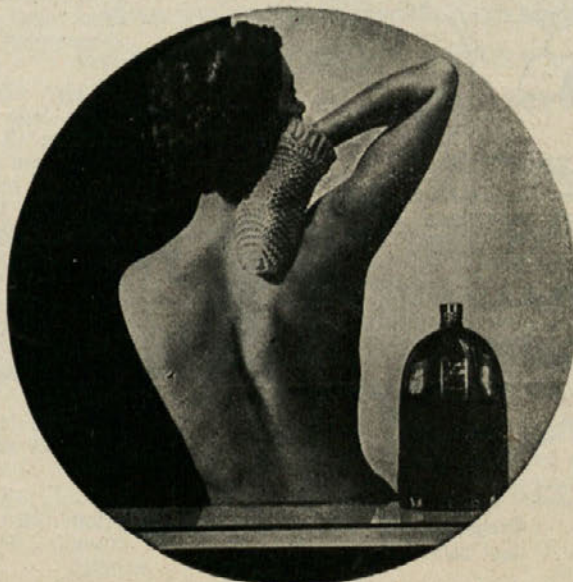
Soir de Paris

Nič Vas ne razvedri in ne poživi tako, kakor če se natarete z dobro kolonjsko vodo. Eau de Cologne Bourjois »Soir de Paris« ima v sebi razen klasičnih prvin najboljših kolonj, ki posebno poživljajo in zvišavajo odporno moč — tudi glavne sestavine parfuma »Soir de Paris«. Od njega ima izborni nežni vonj, ki se vsled telesne toplote tako lepo razvija. Ona deluje kakor pravi parfum, in vendar ne stane več od dobre kolonjske vode brez posebnega vonja.

1 liter	Din 300.—	½ litra	Din 175.—
¼ litra	» 100.—	⅓ litra	» 58.—
1/16 litra	» 34.—	1/32 litra	» 20.—

plus takse!

BOURJOIS
PARFUMEUR-PARIS

Varujte svojo obleko!

Ali Vas ne jeze sledovi neprijetnega potenja pod pazduho?

Ni kemičnega sredstva, s katerim bi mogli popolnoma odpraviti madeže, ki se naredijo od potnih kislin; one se zajedo v tkanino in jo uničijo. »Odorono« Vas varuje takih neprijetnosti.

»Odorono« dobite v dveh jakostih: »Regular« (rdeči) za normalno kožo, »Instant« (beli) za občutljivo kožo.

ODO-RO-NO

za vso zadevo zvedela moja sedanja za-ročenka.«

»Ojej!«

»In njen prvi mož...«

»Sveta nebesa! Ona je tudi ločena?«

»I, seveda. Po krivdi soproga, ki me zdaj sumljivo ogleduje, kadarkoli me sreča. Vidiš, kaj se pravi, biti nesrečno ločen.«

Radikalno sredstvo.

Pijanec: »Kako ste se mogli odvaditi pijači?«

»No... poslednjič, ko sem se napil, sem se seznanil s svojo sedanjo ženo.«

Tašča.

»Jože, tu imaš deset dinarjev, pa poidi na kolodvor po mojo taščo.«

»Kaj pa če se ne pripelje?«

»Potem ti dam še deset dinarjev.«

POLEPŠA VAS
krema LA TOJA za kožo
CREMA UNIVERSAL

velika doza Din 12.—
manjša doza Din 6.—
za stalno uporabo. Sredstvo za nego kože naše
sportne generacije.

CREMA SIN GRASA (suha) tuba . . . Din 34.—
CREMA NORMAL (mastna) tuba . . . Din 36.—
COLD CREAM (hranilna) lonček . . . Din 50.—

hrani, zdravi in tonizira kožo, ker vsebuje gilen La Toja. — Učinkoviti specialni preparati, ki naj jih izberejo cenj. dame odvisno od narave svoje kože.

MILO LA TOJA komad Din 12.—
se močno peni, osvežujoče, apartno parfimirano, idealno milo za mastno ali nečisto kožo.

Preparate LA TOJA

dobite v vsaki boljši parfumeriji, drogeriji in lekarni.

Najhujše.

»Vaša tašča je resno bolna. Pripravljene morate biti na najhujše.«

»Ali hočete s tem reči, da bo umrla ali da bo ozdravela?«

Vesten stražnik.

»V teje obleki se tu ne smete kopati!«

»Ampak gospod župan mi je dal ustno dovoljenje...«

»Prosim, pokažite mi to dovoljenje!«

Vljudnost.

Ravnatelj zoološkega vrta vpraša: »Kako se godi temu slonu?«

Čuvaj: »Hvala, dobro. In vam, gospod ravnatelj?«

Tudi sodišče se smehlja.

»Obtoženka, priznate tatvino?«

»Ne!«

»Ampak popis se z vami vendar tako zelo ujema: mlada, vitka, lep obraz...«

»Moj Bog, potem sem pa vendarle bila jaz, gospod sodnik.«

Poročni občutki.

Ženin in nevesta gresta iz cerkve. »Ah, kako se že veselim današnjega večera.«

»Jaz tudi, ljubček.«

»To te tudi tako tiščijo čevlji?«

Jazbečar.

»Da, lahko vzamete tega jazbečarja zastoj, samo to boste plačali, kolikor je veljala njegova prehrana. 1000 dinarjev.«

»Kaj — ali vas ni sram računati za malo hrane 1000 dinarjev?«

»Hrane ne računam, računam le: tri pare čevljev, ene hlače, en prt in prevleko zofe.«

Vzrok.

»O, gospod! Jokali ste, ko je moja hčerka pela madžarsko pesem — ali ste Madžar?«

»Ne — ampak glasbenik.«

Poklon.

Ona: »In ne mislite, da dobi dekile od teka velike noge?«

On: »No, seveda.«

Ona: »In od plavanja široke rame?«

On: »In jahate menda tudi.«

Pri pouku o živilih.

»In zdaj mi imenujte, Novakova, tri stvari, ki imajo skrob v sebi.«

»Prosim, dve manšeti in ovratnik.«

Dolgi lasje.

»Moja sestra ima gotovo najdaljše lasje. Kadar jih odveže, ji padajo do pasu.«

»Hm, prava reč! Moja teta ima kito, in kadar jo odveže, ji pade včasih celo na tla.«

Stopnjevanje.

»No, Jereb, ali je mogoče stopnjevati samostalnik?«

»Da, gospod učitelj.«

»Kateraga?«

»Najemnino, prosim.«

Čuden vzrok.

Učitelj: »Zakaj moramo imeti doma zmerom lepo pospravljeno, Janko?«

Učenec: »Ker nikoli ne vemo, kdaj si pride k nam soseda kaj izposodit — da nas ne bo opravljala.«

Dober računar.

Domača naloga se je glasila: »Na hiši je dolga 67.850 din. Kako dolgo je treba odplačevati mesečno po 250 din, če je treba plačevati 7 odstotne, in kako dolgo, če je treba plačevati 6,5 odstotne obresti?«

Mihec je edini prinesel pravilno nalogo.

»Kako si to tako dobro izračunal?«

»Vprašal sem v Kreditni banki.«

Prav ima.

Učitelj: »Kaj si misliš pod ‚visečim mostom‘, Novak?«

Novak: »Prosim — vodo — gospod učitelj!«

Razlika v elektriki.

Učitelj: »Janez, kakšna je razlika med bliskom in elektriko v žarnici?«

Učenec: »Razlika je ta, da nam za blisk ni treba nič plačati!«

Iz šole.

»Ali te ni sram, Perko, da hodiš v šolo tako razkušan? Ali se ne moreš doma malo počesati?«

»Nimam glavnika, gospod učitelj.«

»Pa bi si izposodil očetovega.«

»Ah, oče pa spet nima las.«

Iz prirodopisa.

»Kaj veš, Jalen, o slonih?«

»Delajo se iz komarjev, prosim!«

MIGRENA.

Migrena je glavobol, ki se pojavlja posebno pri ženskah, in to navadno na eni strani glave. Prehaja pa iz ene polovice glave na drugo. Ta bolezen se pojavlja že pri mladih deklicah, pri ženah vsake dobe, a prav posebno v prehodnih letih. Pravega vzroka zdravniki še niso mogli določiti. Migrena se pojavlja iz najrazličnejših vzrokov: vsled razburjenja, jeze, prepira. V teh primerih je vzrok najbrže nervoza. Pojavlja pa se tudi pri prebavnih motnjah, kjer je vzrok želodca ali črevo. Nadalje se pojavlja migrena za časa menstruacije, njen vzrok je tedaj slabost. Razen tega se pojavlja migrena tudi pri jako polnokrvnih ženskah vsled navala krvi v glavo.

Ker so vzroki migrene torej jako številni, je treba poskrbeti za pomirjenje živcev, lahko prebavo, mirno menstruacijo. V vseh teh primerih se priporoča zdravljenje s Planinka-čajem. Ženske, ki bolujejo na migreni, naj popijejo takoj pri nastopu bolečin skodelico Planinka-čaja, a potem še skozi en teden vsak dan po 1 skodelico.

Da se eventualni povratek migrene prepreči, se priporoča po dvakrat na leto, spomladi in jeseni, opraviti zdravljenje s Planinka-čajem tako, da se skozi 6—8 tednov pije vsak večer po 1 skodelica Planinka-čaja.

Gospa, 25 let stara, je trpela leta in leta na migreni, ki se je redno pojavljala. Vsa sredstva, ki jih je uporabljala, so odpovedala. Poskus s Planinka-čajem je prinesel že po nekoliko urah znatno popuščanje bolečin. Po osemtedenskem zdravljenju je postal glavobol, ki se je po prvem mesecu še pojavljal, mnogo blažji, a po nadaljnjem štiritedenskem zdravljenju je migrena, ki se je drugače redno pojavljala, popolnoma izostala. Za preprečenje se kura s Planinka-čajem nekolikokrat na leto ponovi.

Reg. S. br. 529/36.

PRAVA POLETNA PIJAČA.

Če hoče človek laže kljubovati poletni žeji in utrujenosti, naj uživa takšno pijačo, ki ga ne bo samo za tisti hip osvežila, ampak ki mu bo hkrati tudi okrepila telesno odporno moč. Sicer se bosta iznova pojavili še večja žeja in utrujenost. Če hočemo, da si poleti ohranimo energijo in živahnost enako za delo kakor tudi za razvedrilo, pijmo samo hladno Ovomaltine. To je prav okusna pijača za otroke in odrasle, ki hkrati osveži in okrepi telo.

Vsaka izkušena gospodinja ve, da se dobi Kneippova sladna kava samo v originalnih kartonskih zavitkih. Pazi na varstveni žig: župnik.

Kako dolgo jih bo še ohranil?

Beli in lepi so ti zobje! Vendar je lahko mogoče, da se je na notranji strani že tvoril nevarni zobni kamen, ki je zelo pogosto vzrok težkih zobnih obolenj. Zdravi zobje so dragocenost! Varujte jih! Čistite svoje zobe redno, zjutraj in zvečer, s Sargovim Kalodontom. Kajti Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi, katera vsebuje sulforicinoleat, že neštetokrat preizkušeno sredstvo proti zobnemu kamnu. Samo z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom se odpravi zobni kamen in se prepreči njegova ponovna tvoritev.

★ **Pozor!** Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.

SARGOV

KALODONT

D O M A Č I I Z D E L E K

**PROTI
ZOBNEMU
KAMNU**

39:-

2961-14819

49:-

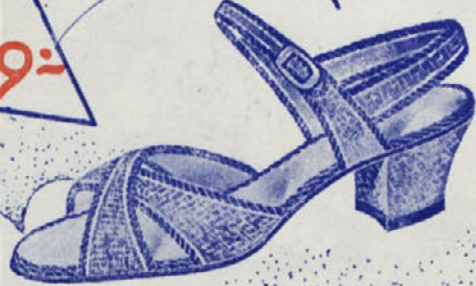
69895-9193

49:-

2491-14

49:-

64895-4487

49:-

61965-3470

29:-

35643-4837

59:-

69995-6182

79:-

1437-27

Rata

